

ትዳርና የቤተሰብ ሕይወት

ክፍል 2 (Volume II)

በተሾመ ነጋሽ ካሣዬ

ጥር 1992 ዓ.ም.

አዲስ አበባ

አንደኛ እትም 1992

አዲስ አበባ

የደራሲው መብት በሕግ የተጠበቀ ነው

ምስጋና

ጽሑፉ እንዲዳብርና ከእኔም አልፎ ለሌሎች እንዲደርስ ያበረታቱኝን በአጠቃላይ ሳመሰግን በማሳተምና ምክር በመስጠት የረዱኝን ሚ/ር እና ሚ/ስ ሌሪ ዲክን ከልብ አመሰግናለሁ።

ጽሑፉን በማንበብና በማረም የረዱኝን አቶ ዘነበ ገብረሃናን፤ ውድ ባለቤቴን ወ/ሮ ጌጤነሽ ለገሠን፤ ወደ ኮምፒውተር በማስገባት የረዱኝን ወ/ሮ ዓለምፀሐይ እውነቱንና ወ/ሮ ጥሩወርቅ በቀለን፤ ደግሜ አመሰግናለሁ።

በተጨማሪም ምክር በመስጠት የረዱኝን ወ/ሮ ንጋቷ ደዩላን፤ ሚ/ር ኪት ፌሎስንና ሌሎችንም አመሰግናለሁ።

ይህን ጽሑፍ ሳዘጋጅ ጊዜያቸውን እየወሰዱ የሚጸልዩልኝ፤ ወደ መኝታ ቤት ሲሄዱ በየዕለቱ እየተሰናበቱኝና እየሳሙኝ የሚሄዱትን መላ የቤተሰቤን አባላት እጅግ አመሰግናለሁ። ያለ እነርሱ መልካምነት እኔም ይህችን መጽሐፍ ልጽፍ ባልቻልኩ ነበር። ከሁሉም በላይ ግን ብቃት ሰጥቶኝ የጀመርኳትን እንዳጠናቅቅ ያደረገኝን አምላኬን አመሰግናለሁ።

Email: simeth@telecom.net.et

አድራሻ፡- ፖ.ሣ.ቁ. 100549

አዲስ አበባ

ማስታወሻነቷ

እጅግ ለምወዳቸው ለባለቤቱና ለልጆቹ እንዲሁም ለሚ/ር እና ሚ/ሰ ሌሪ ዲክ እንድትሆን ፈቅጃለሁ፤ መርጫለሁም። የእነዚህ ወገኖች ድጋፍና ምክር እጆቹ ብዕር እንዲያነሱ አበረታትቶኛል። በተጨማሪም በቅርብ ትዳር ለመሠረተው ለወንድሜ አቶ በላይ አካሉና ባለቤቱ ወ/ሮ ዝይን ተክሌ የመልካም ትዳር ምሳሌነት እንዲያሳዩ አበርክቻለሁ።

መግቢያ

በዚህ ጽሑፍ ውስጥ አያሌ ወቅታዊ ርእሶች ተካትተዋል። ይህ ሁለተኛው ክፍልና የትዳርና ቤተሰብ ሕይወት «የመጀመሪያው ተከታይ» መጽሐፍ ነው። በመጀመሪያው ክፍል ውስጥ የተጠቀሱትን ነጥቦች ላለመደጋገም ተሞክሯል። በምዕራፍ አንድ የጤናማ ጋብቻ ባሕርያትን በስፋት በመዳሰስ በአገራችን የተለመዱ ቢያንስ ሦስት የጋብቻ ዓይነቶች በምዕራፍ ሁለት ውስጥ ተጠቅለዋል።

በምዕራፍ ሦስት የሥነ-ተዋልዶ (Reproduction) ባሕሪና በምዕራፍ አራት የወሲብ ሥነ ምግባር (ባህልን ጥሶ ሳይኪድ) በመጠኑ ተዳስሰዋል። በምዕራፍ አምስት የቤተሰብ ምጣኔ (Spacing/ Family Planning) ምንነትና የጽንሰ መከላከል ዘዴ በቤተ ክርስቲያን አካባቢ እንዴት እንደሚታይና በምዕራፍ ስድስት ደግሞ የማማከር ዘዴዎች ጥንቃቄ በተሞላበት መንገድ ቀርበዋል። ይህ ምዕራፍ ለዚህ አገልግሎት ብቻ ሳይሆን ለሌሎችም አገልግሎቶች እንደሚጠቅም ይገመታል። በምዕራፍ ሰባት ቤተ ክርስቲያን በኅብረተሰብ ውስጥ ያላት ድርሻና በምዕራፍ ስምንት በማጠቃለያ ሲደመደም፣ ጽሑፉ ለብዙኀን ጥቅም እንዲውል የአንባቢ አስተያየትና ምክር ሲታከልበት በይበልጥ ዳብሮ ሊወጣ ይችላል። እስከዚያው ግን በግርድፍ ለትምህርት ይሆናል በማለት ከአገራችን ባህልና የሥነ ተዋልዶ ምግባር ጋር ተጣጥሞ እንዲቀርብ ተደርጓል።

አንባቢም በቁንጽል አንብቦ የተዛባ መረዳት ሳይዝ ሁሉንም በትዕግሥት አንብቦ አስተያየትና ምክሩን ቢለግሰኝ በደስታ እቀበላለሁ። በዚህ ጽሑፍ ውስጥ የተጠቀሱ አንዳንድ አከራካሪ የሆኑ ነጥቦች ቢኖሩ የግሌ አስተያየት እንጂ የቤተ ክርስቲያኔ እንዳልሆኑ ለማስገንዘብ እወዳለሁ።

ምዕራፍ

መግቢያ

I. የጤናማ ጋብቻ ባሕሪያት.....	1
1.1. የባልና የሚስት ተቀዳሚ ኃላፊነት	2
1.1.1. የባል ኃላፊነት	2-4
1.1.2. የሚስት ኃላፊነት	5
1.2. የጋብቻ ችግሮችና የፍቺ መንስኤዎች	6-7
1.2.1. የጋብቻ ችግሮች	8-10
1.2.2 የፍቺ መንስኤዎች	11
1.2.3. የመፍትሔ አባቦች	12-16
II. የትዳር ዓይነቶች በኢትዮጵያ	17
2.1. አንድ-ለአንድ ጋብቻ (ዋናጋሚ)	17-18
2.2. አንድ ወንድ ለብዙ ሴት ጋብቻ (ፖሊጋሚ)	18-20
2.3. ቅምጥ ትዳር (ጋብቻ)	20
III. የሥነ-ተዋልዶ ባሕሪና የሴትና የወንድ ልዩነቶች	22
3.1. የወንድና የሴት የተዋልዶ አካላት	22
3.1.1. የወንድ የፆታ አካል	23
3.1.2. የሴት የፆታ አካል	23
3.1.3. የወንድና የሴት የተፈጥሮ ልዩነቶች	25-27
3.2. የሥነ-ተዋልዶ ባሕሪና የፆታ መለያዎች	27
IV. የወሲብ ሥነ ምግባር	29
4.1. የወሲብ ሥነ ምግባር ብልሹነት	30-32
4.2. የወሲብ አለመግባባት ችግሮች	32
4.3. የወሲብ ችግር ድምሮች (ውጤቶች)	34
V. የቤተሰብ ምጣኔና የፅንሰ መከላከል	37
5.1. የቤተሰብ ምጣኔ ምንነት	38-40
5.2. የፅንሰ መከላከያ ዘዴዎች አጠቃቀም	40-44
5.3. የቤተሰብ ምጣኔና የፅንሰ መከላከያ ዘዴዎች (ከመጽሐፍ ቅዱስ አንጻር)	45-47
VI. የማማከር ዘዴዎችና የአማካሪ ባሕርያት	48

6.1. የማማከር ዘዴዎች.....	49
6.2. የአማካሪ ባሕርያት.....	52-53
6.3. የማማከር ችግሮች.....	53-56
VII. ቤተ ክርስቲያን እና ኅብረተሰብ	57
7.1. ስለ ቤተሰብ ማስተማር.....	57-60
7.2. ኅብረተሰብን ማገዝ	60
VIII. ማጠቃለያ	65-69
- ተቀጽላ	70-71
- የጽሑፍ ማጣቀሻዎች.....	72

ምዕራፍ አንድ

የጤናማ ጋብቻ ባሕርያት

በመጀመሪያው ክፍል መጽሐፌ ለመጠቃቀስ እንደሞከርኩት ጋብቻ ብዙ ገጽታዎች አሉት። ብዙ ደስ የሚሉ ነገሮች ሲኖሩት የሚያሳዝኑና፣ የሚያስቆዝሙ ሁኔታዎችም ሊታዩበት ይችላል። በመሠረቱ ጤንነቱን የመጠበቅ ኃላፊነት የሁለቱም ባለትዳሮች ድርሻ ሲሆን አንዱ በአንዱ ላይ ሳያመካኝ በጋራ ጋብቻቸውን መሥራትና መንከባከብ ይጠበቅባቸዋል። እነርሱም በመከባበር የሚጋሩት እሴት (value)ና የአንድነት ዓላማ ኖሯቸው በተናጠል ሳይሆን በአንድነት ድል እንደሚገኝ የሚያምኑ፣ ከጉድለት ይልቅ በጥንካሬ ላይ የሚያተኩሩና በድካማቸው ወድቀው እዚያው የማይቀሩ ጤናማ ጋብቻ እየተለማመዱ ለመሆናቸው ጽሑፉ ግንዛቤ ያስጨብጣል።

መጽሐፍ ቅዱስ «ብልሃተኛ ሴት ቤትዋን ትሠራለች፤ ሰነፍ ሴት ግን በእጅዋ ታፈርስዋለች» (ምሳሌ 14:1) ሲል ብልሃተኛ ወንድም እንደዚሁ ነው ማለቱ ነው። ስለዚህ ነው የሁለቱም ድርሻ ወላጅነት የሚኖረው።

እንደገና በዚሁ መጽሐፍ ቁጥር 3 «በሰነፍ አፍ የትዕቢት በትር አለ፤ የጠቢባን ከንፈር ግን ትጠብቃቸዋለች» ይላል። ጥበቃው ከብዙ ነገር ሊሆን ይችላል።

ጤናማ ጋብቻ ኑሮው ከራሱ አልፎ ለሌላ ይተርፋል፤ ሁሉም ቤቱን ለመገንባት ባገኘው ዕድል ሁሉ ይሞክራል። የትዳር ሕመም ሲገጥመውም ሳያመነታ ወደ ሕኩሙ ይሄዳል። የጋብቻ መሥራቶች እግዚአብሔር ራሱ እንደሆነ ስለሚያውቅ ችግሩን ይዞ አይቆዝምም። በቁጥር 11 ሰሎሞን እንደዚህ ብሏል፤ «የነጥኦን ቤት ይፈርሳል፤ የቅኖች ማደሪያ ግን ያብባል።»

በእርግጥ ጋብቻ ችግር የለበትም፤ ሁሉ የተደላደለ ሜዳ ነው ማለት ከእውነት መሸሽ ይሆናል። ጋብቻ ከፍጥረት ጀምሮ ችግር ተፈታትኖታል። ቢሆንም መረዳዳትና መመካከር መፍትሔ ያመጣል።

ሁሉም በየፈርጁ ችግር አለበት፤ ዳሩ ግን በእግዚአብሔር ለሚታመን ችግር ሲያልፍ ሌላ ብስለትን ጨምሮ መረጋጋት ይሆናል። በድካምም ልምላሜ ይገኛል።

ከዚሁ ምዕራፍ ሳንወጣ በቁጥር 26፤ «እግዚአብሔርን ለሚፈራ ጠንካራ መታመን አለው፤ ለልጆቹም መጠጊያ ይኖራል» ይላል።

ጤናማ ጋብቻ ፈሪሃ እግዚአብሔር የሰፈነበት፤ ባልና ሚስት የሚከባበሩበት፤ ድርሻቸውንም ጠንቅቀው የሚያውቁበት ነው። እነዚህም ትዳራቸው ሲዘም እስኪፈርስ ዝም ብለው የሚጠብቁ ሳይሆኑ፤ በወቅቱ እድሳት ለማምጣት የሚጥሩ፤ እርምጃቸውን በቀጥታ የሚጠባበቁ ግብና ዓላማ ያላቸው የፍቅር ቡድኖች ናቸው።

ጤናማ ጋብቻ ተቀዳሚ ተግባሩ እግዚአብሔርን መፍራት ሲሆን፤ የቤቱ ጌታና ባለቤት፤ ዋና ባለሥልጣንና ባለመብት እግዚአብሔር እንደሆነ ያምናል። ስለዚህም

«እግዚአብሔርን መፍራት ወደ ሕይወት ይመራል፤

የሚፈራውም ጠግቦ ይኖራል፤

ክፉ ነገርም አያገኘውም» (ምሳሌ 19:23)። በአምላኩ ጥበቃ ይመካል። የቤቱ ተጠሪዎችም ድርሻቸውን በውል የሚያውቁና የሚረዱ ናቸው። ቀጥለን ኃላፊነታቸውን እንመለከታለን።

1.1. የባልና የሚስት ተቀዳሚ ኃላፊነት

«ሁለቱም ተለዩ ከ'ናት ካባታቸው፤ ትዳር መሠረቱ አንድ ሆነ ቤታቸው» የሚለው የዘፈን ስንኝ የአንድነትን ሁኔታ አያመለክትም። ቤታቸው ሳይሆን የሁለቱ ሰዎች አንድነት ነው መሠረቱ። አንድ የሆኑት አንድ ቤት በመኖራቸው ሳይሆን በሁለቱ አንድነት ነው።

1.1.1. የባል ኃላፊነት

ባል በመሠረቱ የተሰጠው ድርሻ የቤቱ ራስ፤ አስተዳዳሪ፤ ባልደራስ ሲሆን ሁልጊዜ ከበላዩ ተጠያቂነት እንዳለበት የሚረዳና የሚገነዘብ መሆን ይገባዋል። ባል ማለት ሌላ ትርጉሙ የተበታተኑ እንጨቶችን እንደ ማሰሪያ (band) የሚያገለግል ነው። ሚስቱን፤ ልጆቹንና መላ ቤተሰቡን እንዲመራ ኃላፊነት የተጣለበት እንጂ ወንድ ስለሆነ ብቻ ያገኘው መብቱ አይደለም።

ሚስቱ አካሉ ሆኖ አብራው የጸጋ ተካፋይ እንደሆነች በመገንዘብ የሚያበረታታት እንጂ ከመንገድ የሚያስቀራት/የሚያሰናክላት መሆን እንደሌለበት በውል ሊረዳው ይገባል። ይህንንም የሚጠይቀው እግዚአብሔር አምላኩ ነው።

ቃሉ እንደሚል፤ «እንዲሁም፤ እናንተ ባሎች ሆይ፤ ደካማ ፍጥረት ስለሆኑ ከሚስቶቻችሁ ጋር በማስተዋል አብራችሁ ኑሩ፤ ጸሎታችሁ

እንዳይከለክል፡ አብረው ደግሞ የሕይወትን ጸጋ እንደሚወርሱ አድርጋችሁ አከብሩአቸው።» (1ኛ ጴጥ. 3:17ን ይመልከቱ።)

በዚህ መሠረት ባል፡

- በማስተዋል አብሯት ይኖራል።
- ሊያከብራት ይገባል፡ እርሷንቷንም ይረዳታል።
- ሊያፈቅራት፡ ሊጠነቀቅላት ሊንከባከባት ይገባል። (ቆላ.3:15ን ይመልከቱ።)
- ቤቱን በሥነ ሥርዓት ይመራል፡ የቤተሰቡ እረኛ ወይም ካህን ሆኖ በእግዚአብሔር ፊት ይቀርባል፡ ሚስቱንም ብቻ ሳይሆን ልጆቹንም በሥርዓት ይመራል (ምሳሌ 22:6፤ ዘዳ. 11:18-21ን ይመልከቱ።)

-በቤቱ ውስጥ ሞዴል ሆኖ አመራር ይሰጣል፤ በዚህም ባል የሚስት ራስ ነው ማለት ይቻላል (1ኛ ቆሮ. 11:3)። በዚህ ስፍራ እንደተጠቀሰው ራስ የሚለው ቃል ጭንቅላት ማለት እንዳልሆነና ቀደም ሲል ከ 500 ዓመት በፊት ራስ የሚለው ቃል ትርጉሙ የአንድ ነገር ምንጭ /መነሻ (Source) ማለት እንደነበር የመጽሐፍ ቅዱስ አዋቂዎች ይናገራሉ። ይህም አባባል ብዙ ነገሮችን እንድናስተውል ይረዳናል፤ ከስሕተት ትምህርትም ያድነናል። ክርስቶስ የወንድ ራስ ነውና እኛም አካሉ ስለሆንን ልዩነት የለንም የሚል ድምዳሜ ላይ እንዳንደርስ ያግዛል። ወንድ ራስ ከሆነ ሴት የት እንዳለች መጽሐፍ ቅዱስ ሲናገር «ባም ሴት ለባሏ ዘውድ ናት» (ምሳሌ 12:14) ይላል። ስለሆነም ዘውድ ራስ ላይ ይዳረጋል እንጂ በእግር አይጠለቅም። ማንኛውንም አባባል ቃል በቃል በቁሙ (literally) መውሰድ ችግር ያስከትላል። መንፈሳዊ ይዘቱን መገንዘብ ግን ይጠቅማል።

-በተጨማሪ ደግሞ ባል የሚስቱ ተከላካይ፤ ደጋፊና ጠበቃ ሊሆን ይገባል። ሴቶች በተፈጥሮ ድጋፍ የሚፈልጉ መልካም ረዳቶች ናቸው። ስለሆነም እንክብካቤ ያስፈልጋቸዋል። ይህ አባባል በራሳችን የበቃ ነን፤ ድጋፍ አያስፈልገንም የሚሉትን አይመለከትም። እንደ እግዚአብሔር ቃል ግን እውነት ነው።

- ባል የሚስት ብቻ ሳይሆን የልጆችንም ሁኔታ በኃላፊነት አደራ ከእግዚአብሔር ተሰጥቶታል። ልጆች ቢበድሉ፤ ቢያምጹና ሥርዓት አልበኛ ቢሆኑ በመጀመሪያ ተጠያቂው አባት ነው። ተስፋ ገና ሳለች ልጅን አለመገሠጽ መሞቱን መሻት ነው (ምሳሌ 19:18ን ይመልከቱ።) «የተገለጠ ዘለፋ ከተሰወረ ፍቅር ይሻላልና» ባል ሁኔታዎችን ማገናዘብ

ይጠበቅበታል (ምሳሌ 27:5)። ድርሻውን በአገባቡ አለመወጣት በእግዚአብሔር ዘንድ ያስጠይቀዋል።

- ባል ለሚስቱ የሁል ጊዜ ጓደኛ እንጂ የአልጋ ላይ ጓደኛ ብቻ መሆን አይገባውም። የወሲብ ስሜቱ ሲነሣ ብቻ ወደ እርሷ ጠጋ ጠጋ ማለት ሳይሆን የዘወትር ፍቅሩን በማሳየት አጋርና አካሉ እንደሆነች እንድትረዳ ማድረግ ይኖርበታል። በሕይወት ውስጥ ቀዳሚውን ስፍራ ካልሰጠሃት «የማትፈለግ» እየመሰላት ራሷን ትጥላለች። ስለሆነም ትኩረት ልትሰጣት ያስፈልጋል። በሠለጠነው ዓለም የተደረጉ ጥናቶች እንደሚያስረዱት፡ አብዛኛዎቹ ተጋቢዎች ልጆች ከወለዱ በኋላ ፊት ለፊት ተቀራርበው የሚያሳልፉት ጊዜ በሳምንት ከ20 ደቂቃ አይበልጥም ይባላል። በዚህም ምክንያት ይሆናል ጋብቻቸው በአደገኛ ሁኔታ ላይ የሚገኘውና ፍቺም እጅግ እየበዛ የመጣው። የእኛስ አገር የከተማ ኑሮ ወዴት እያመራ ይሆን?!

ባሎች ሚስቶቻቸውን እንደ ሥራ ሽሪክ አድርገው ካልቆጠሯቸውና ካላቀረቧቸው፡ አስፈላጊም ከሆነ (በእኛ አገር ባይለመድም) በቤት ሥራ ጭምር ሚስቶቻቸውን ካልረዱቸው ችግር መፈጠሩ አይቀራ ነው። አስታውሳለሁ አንድ የማውቃቸው ቤተሰቦች ዘንድ ሄጄ፡ ልጅ የምታጥበውና የምታለብሰው፡ ልብስ የምታጥበውና የምትተኩሰው፡ ምግብ የምትሠራውና ሠርታም የምታቀርበው፡ ሰሐን የምታጥበው፡ በሩንም የምትቆልፈው ሚስት በመሆኗ አገና እባክህ ይህን ባልደረባህን ምክረው ብላኝ ነበር። ባልና ሚስቶቹ በእርግጥ የሚዋደዱ ነበሩ፡ አሁንም ይመስለኛል፡ ብዙ ስለማንገናኝ እንደ በፊቱ። ዳሩ ግን በፈረንጆቹ ዓለም ባል ለሚስቱ ፍቅሩን የሚገልጽላት እርሷን በመርዳት መሆኑን የተረዳች ትመስላለችና የባሷን እርዳታ መፈለጓ ትክክል ነበር። በዚህ ምክንያት ነው የሴቶች የመኝታ ሰዓት በዓለም ላይ በጣም ትንሽ ነው የሚባለው። በተለይ እንደ እኛ ባልለሙት አገሮች የሴቶች ጫና እጅግ ከፍተኛ ነው። ከሁሉ በኋላ የሚተኙት እነርሱ ናቸው ይባላል። እንደዚህ ደከመው እንኳ አልጋ ላይ ሰላም የሚነሳ ባል ካጋጠማቸው ጉስቆልናቸውን በቀላሉ መገንዘብ አያዳግትም።

በአጠቃላይ በእኩልነት የሚያምኑና በቤት ውስጥ ሥራና ልጅ በማሳደግ የሚጋሩ ወንዶች የተሻለ የጋብቻ ሕይወትና የወሲብ እርካታ እንደሚያገኙ የጋብቻ ጥናት ተመራማሪዎች ያስረዳሉ። (ምንጭ፡ - ሪደር ዳይጀስት፤ ሐምሌ 1991ን ይመልከቱ)። እኔም በግሌ እንዳየሁት ይህ ጥናት ትክክለኛ ውጤት መሆኑን አረጋግጣለሁ።

1.1.2. የሚስት ኃላፊነት

ሚስትም እንደ ባሏ ተጠያቂነት ያለበት ኃላፊነት ተስጥቷታል። እግዚአብሔር ሁለቱንም ከተጠያቂነት ነፃ የሚያደርጋቸው አይመስልኝም። ስለዚህም ነው «ልባም ሴት ለባልዋ ዘውድ ናት፤ አሳፋሪ ሴት ግን በአጥንቱ ውስጥ እንደ ቅንቅን ናት።» የተባለው። (ምሳሌ 12:4ን ይመልከቱ)። አባባሉ ቢከብድም፡ ሀቁ ግን ከዚህ የራቀ አይደለም።

መቼም ዘውድ እግር ላይ ሲጠለቅ ሰምተንም ሆነ አይተን አናውቅም። በመሆኑም ስፍራው ከፍተኛ ቦታ፤ ያውም ራስ ላይ ነው። የሚስትም ቦታ እንደተጠቀሰው ነው። ኃላፊነቷን ያልዘነጋች ሚስት በመጽሐፈ ምሳሌ ምዕራፍ 31 ውስጥ የተጠቀሰውን ተግባር ታከናውናለች። ይህንንም የተገነዘበ ጸሐፊ «ልባም ሴትን ግን ሊያገኛት ይችላል? ዋጋዋ ከቀይ ዕንቁ እጅግ ይበልጣል...» ይላል። (ምሳሌ 31:10)። በአሁኑ ዘመን አያሌ ሰዎችን ካከብረው ቀይ ሜርኩሪ ትበልጣለች። ስለሆነም፡-

- ዕድሜዋን ሁሉ መልካም ታደርግለታለች፤ ክፉም አታደርግም።
- በእጆቿ ደስ ብሏት ትሠራለች፤ ቤቷንም በንጽሕና ትጠብቃለች።
- በምን ችግረኝ አትመላለስም፤ ልጆቿዋም ይመኩባታል።
- የቤቷን የፍቅር ጉዞ ትመራለች፤ ሰላምንም ዘወትር ትመሠርታለች።
- ቤቷን ሳታሟላ አገልግሎት እያለች ዙረት አታበዛም፤ ቤቷን መጠበቅ ዋና የአገልግሎት መሠረት መሆኑን ትገነዘባለች። በአገልግሎት ሰበብ ከባሏ ፈቃድ አትወጣም። ይህ የእግዚአብሔር መልካም አሳብ እንደሆነም ትገነዘባለች።
- ባሏ ሳይስማማና ሳይፈቅድ አዳር ጸሎት እያለች አትሄድም፤
- በቤቷ ውስጥ ሌሎች ሠራተኞች ካሉ ትመራለች፤ በሥርዓትም ታስተዳድራለች (1ኛ ጢሞ. 5-14)።
- የሀኪትንም እንጀራ አትበላም፤ የቤቷንም አባላት ለሥራ ታነሳሳለች።
- ባሏ በአገር ሽማግሌዎች መካከል የታወቀ፤ በሰፈርም የተከበረ ይሆናል። የባሏ መኩሪያና መጽናኛ ትሆናለች። ባሏም ያመሰግናታል። በእርሷም ተግባር አያፍርም።

- ራሷን ሳትጥል በአገባቡ ትሸላለማለች፤ ለባሏም የዓይን ማረፊያ ትሆናለች።
- ትዳሯን ለመገንባት ዘወትር የሚያድግበትን ዘዴ ትቀይሳለች፤ በከንቱ መካሪ ሳትደለል የእግዚአብሔርን ምክር ዘወትር ትናፍቃለች።
- እግዚአብሔር በልቡ አስቦ ለወንዱ አጋር እንድትሆን እንደፈጠራት አትዘነጋም። በመሆኑም በጎደለው ቀዳዳ ሁሉ በመሙላት ባሏን ታግዛለች/ የጎደለን በመሙላት (Complementary role) ሚና ትጫወታለች።
- ለባሏ እየተገዛች በአክብሮት ትመለከተዋለች፤ በመገዛትም የአምላኳን ሕግ ትፈጽማለች። (ኤፌ. 5:22-23፤ ቲቶ 2:5፤ 1ኛ ጴጥ. 3:1-7ን) ይመልከቱ። በክርስቶስ ፍቅር አንዱ ለሌላው መገዛት እንዳለበት አትዘነጋም።
- ከእግዚአብሔር ቀጥሎ ባሏ የቅርብ ወዳጅ፤ ወንድሟና ዘመዱ እንደሆነ ትገነዘባለች፤ ይህንንም እግዚአብሔር ባጎናጸፋት ተፈጥሮአዊ ጸጋ በመታዘዝ መተግበር ትችላለች።
- ለጊዜው ከቤት የሚያስወጣ ጉዳይ ቢያጋጥማት አላውቃ ትሄዳለች። ለመመለስም ትጓዛለች።
- ጠንካራና ኃይለኛ ከመሆን ይልቅ ለስላሳ ለመሆን ጥረት ታደርጋለች።
- እርሷም ብትሆን ባለቤቷ ጤናማ ቃል መነጋገር ይገባቸዋል። (1ኛ ጢሞ. 6:3 እና 2ኛ ጢሞ. 1:13ን) ይመልከቱ።

በአጠቃላይ ራሷን ለባሏ በመስጠት የተጠቀሱትን ነጥቦች ብታተኩርባቸው ቤቷንና ራሷን ልጆቿንም በሰላም የምትመራ የተባረከች ሴት በመባል የሕይወት ጉዞዋን ትዘልቃለች።

1.2. የጋብቻ ችግሮችና የፍቺ መንሥኤዎች

በመሠረቱ በጋብቻ መካከል ችግር የለም፤ ሁልጊዜ ዓለም ነው ከተባለ፤ ያ ጋብቻ ራሱ ችግር ሊኖርበት ይችላል። በእርግጥ ችግር አፍጥጦ ይምጣ ማለት ሳይሆን ችግር ቢመጣም ችግሩን ለመቋቋም፤ ችግሩን ለመፍታት የምንወስደው እርምጃ ወሳኝነት አለው። ብስለታችንም የሚለካው በዚህ ይሆናል። አንድ ሰባኪ ሲሰብኩ ትዳር የድህረ ምረቃ (ግራጽኤት እስኩል) ትምህርት ቤት ነው ብለው ነበር። ትዳር መልካም ትምህርት ቤት ነው።

ችግር የጀመረው አሁን ሳይሆን በዔድን ገነት ነው። አዳም ሚስቱን ሔዋንን እንደ በደለኛ አቅርቦ በእግዚአብሔር ፊት መናገሩ ራሱን ነፃ ለማድረግ መዋከሩ፤ እንዲያውም «የሰጠኸኝ ሴት» በማለት አምላኩን እንደ ጥፋተኛ ሊቆጥር ማለቡ የችግር መኖርን ይጠቁማል ማለት ይቻላል። አዳምም አልሆነለትም እንጂ ወይም ከዚያ በፊት ፍቺ አይታወቅም እንጂ ሚስቱን ሊፈታት በቻለ ነበር። እርሷ ቀድሞ ፍሬዋን በላች እንጂ እርሱም በልቷል፤ ስለሆነም ፍርዱ ተስተካክሏል።

የጋብቻ ችግሮች ብዙዎች ሲሆኑ በደረጃ እንደሚለያዩት ለፍቺ የሚያደርሰው ግን ትልቁ ችግር ሳይሆን ይችላል። ፍቺ በታሪክ ውስጥ እንዴት እንደተጀመረና ግን እንደ ጀመረው በውል ባይታወቅም፤ እግዚአብሔር መፋታትን እንደሚጠላ በመጽሐፍ ቅዱስ ውስጥ ተመዝግቦ ይገኛል። በትንቢተ ሚልክያስ ውስጥ « . . ስለዚህ መንፈሳችሁን ጠብቁ፤ ማንም የልጅነት ሚስቱን አያታልል። መፋታትን እጠላለሁ፤ ይላል የእስራኤል አምላክ እግዚአብሔር» (ም. 2፡15-16)። ፍቺ እጅግ የከፋና አላዛኝ ድርጊት ነው።

ችግር ቢኖርም፤ ነገሮች ባይመቹም፤ ሁኔታዎች እንደተመኘናቸው ባይሄዱም፤ ያሰብነው ባይሳካም፤ እግዚአብሔር ይጠላዋልና መፋታትን እኛም መጥላት ይኖርብናል ማለት ነው። በአዲስ ኪዳንም ጌታችን ኢየሱስ ክርስቶስ « . . እግዚአብሔር ያጣመረውን እንግዲህ ሰው አይለየው» ሲል ጋብቻ ዘላለማዊ አንድነትን በምድር የምንኖርበት ለመሆኑ አያጠራጥርም። ስለ ልባቸው ጥንካሬ መሴ የፍቺ ፍቃድ ቢሰጥም ያ የእግዚአብሔር መሠረታዊ አሳብ ነው ብለን ለፍቺ መደራደር አይገባንም። ምንም ዓይነት ከባድ ነገር ቢገጥመንም ለፍቺ መቸኮልና መወሰን አይገባንም። በዝሙት መውደቅም እንኳን ቢሆን ለፍቺ ሠርተፊኬት የሚያስጥ አድርጎ መውሰድ ከመሠረቱ የነበረውን የእግዚአብሔርን የፍቅር ዓላማና ዕቅድ ማበላሸት፤ ብሎም መናቅ ሊሆን ይችላል። በአሁኑ ጊዜ እየተለመደ የመጣውም «ዘመናዊ የመለያየትና ኑሮን በግል የመምራት አባዚ» (አልሸፑም ዞር አሉ) እንደሚባለው ነው እንጂ ተደጋፊ አይደለም። ሰው ባያየንም፤ ባያውቅብንም እንደሚባለው እግዚአብሔር ያውቃልና።

አዎን ለጊዜው ማስመሰል ይቻላል፤ ከእግዚአብሔር ግን የሚሰወር ነገር የለም። ሳይታመሙ ታመዋል ቢባልም፤ ለማስመሰል አገር ቢቀያይሩም በራስ ላይ ጦስ ማምጣት እንጂ ትርፉ አይታየኝም። በዝሙት ጠንቅም እንኳን ቢሆን የእርቅ ዕድል ተሟጥጦ ካላለቀ ሁለቱ ባለትዳሮች ፊት ለፊት ተነጋግረው በይቅርታ ቢተላለፉ እግዚአብሔር ደስ ይሰኛል እንጂ በፍቺ እንደሚከፋው አይከፋም። የጻድቃን ትዕግሥታቸው በዚህ ይለካል።

በመሠረቱ ባል በሚስት ላይ ሚስትም በባል ላይ ክፉ ነገር በማውራትና በማስወራት የሰው ድጋፍ አግኝቶ ለመታየት መሞከር በብሉይ ኪዳንም ቢሆን ያስቀጣ ነበር። እንዲህ ያደረገ ሰው በሽማግሌዎች ፊት ቀርቦ ይገረፍ ነበር። ከዚያም በኋላ «... እርሱም ሚስት ትሁነው፤ በዕድሜውም ዘመን ሁሉ ሊፈታት አይገባውም» (ዘዳግም 22:19ን ይመልከቱ)። «መልካም ወሬም አጥንትን ያለመልማል» (ምሳሌ 15:30)።

ሚስትም ማጣጣ የማይገባ ነገር እንዳደረገች ከተረጋገጠባት እስክትሞት ድረስ በድንጋይ ትወገር ነበር (ዘዳ. 22:24)።

1.2.1. የጋብቻ ችግር

የጋብቻ ችግሮች እንደ ጋብቻው ዓይነቶች በደረጃና በዓይነት ሊለያዩ ይችላሉ። ዳሩ ግን በዚህ ጽሑፍ በአብዛኛው ተቀራራቢነት ያላቸውን ለመነካካት ይሞክራል። በመሠረቱ ጋብቻ «በሊሞዚንም፣ በሜርሰዲሲም፣ በጋሪም ሆነ በፈረስ» ተሞሽሩ በማግስቱ ያው ሁለቱም ሙሽራ/ሙሽሪት መባላቸው የማይቀር ነው። ልዩነቱን የሚያመጣው በእግዚአብሔር ፍርሃት አንዳቸው ለአንዳቸው ተገዝተው መኖራቸው እንጂ የድግስ ጋጋታና የመሞሽሪያ ወጪ አይደለም። እንዲያውም አንዳንድ ኋላ ቀር ባህሎች እንደሚያደርጉት ለልጅቱ የተሰጠውን ጥሎሽ መልሰው ማስከፈል የተለመደ ነው። ይህም የሚሆነው ልጅቱ ትዳር መሯት ከጠፋች ወይም ወደ ወላጆቿ ከተመለሰች ነው። ይህ ሁኔታ በአንዳንድ የገጠራቱ ኢትዮጵያ ክልል የተለመደ ነገር ነው።

የጋብቻ ችግር ታዲያ ከሠርግ፣ ድግስና አላስፈላጊ ውድድር ሊነሣ እንደሚችል ጥናቶች እየጠቆሙ ነው። በአገራችንም በስፋት እየታየ ነው። በዓለም ውስጥ ለውጥ ካላመጣን መኖራችን ምን ጥቅም ይሰጣል?

«ገነት» በሚል መጽሔት 1985 እትም ገጽ 24 ውስጥ «ተበድራ አግብቼ፣ ሳልከፍል ተፋታሁ» በሚል ርእስ የቀረበው እውነተኛ ታሪክ ጥሩ ማስረጃ የሚሆን ነው። በብድር ስም አንገታቸው የሚሰበር አያሌ ወገኖች አሁንም አሉ። ታዲያ ይህ ምን እርባና ይኖረዋል?

እግዚአብሔርን እናምናለን ለሚሉ ክርስቶስ ያመጣውን ለውጥ ማሳየት በተገባ ነበር፤ ሆኖም አልሆነም። ልዩነቱን የሚያመጣው ክርስቶስ ሳይሆን ሠርጉ እንደ ሆነ ማስመለሱ ከተጀመረ ሰነባብቷል። የዚህን ዓይነት የጋብቻ ልዩነት የተመለከተች አንዲት ቤተ ክርስቲያን በግቢዋ ውስጥ የሚደረግን ኮከቱል እንኳን እንደማትፈቅድ አውቃለሁ።

ያለው የሌለውን የሚያሳቅቅበት፤ እግዚአብሔር ይህን ያደረገ ይመስል የሚወቀስበት እስከ መቼ ነው?። ረሀብተኛና ጦም አዳሪ በበዛበት አገር ይህን መሰል «አስረሽ ምቹው» ግርግርና ግብግብ ምን ይባላል? ማን ተጠቅሞ ማን የተጎዳ ይሆናል? የማስመሰል ሕይወትስ እስከ መቼ ይገዛናል? ራሳችንን የምንሆነውስ መቼ ነው?

ለዚህ ጥናት እንዲረዳኝ የብዙ መሽሮችን የሠርግ ጥሪ ወረቀት ሰብስቤያለሁ። አንዳንዱ ስኬታዊ ከጥዋቱ 2:00 ሰዓት ጀምሮ እስከ ምሽቱ 3:00 ሰዓት ማለትም 15 ሰዓታት ድረስ እንዲታጀብ ቃል ያስገባል። አጃቢውም እጅ እጅ እያለው፤ እያንገሸገሸው በይሉኝታ ሲሽከረከር ይውላል። አብያተ ክርስቲያናት ይህን ነገር ቢያስተምሩና ቢሻሻል ምንኛ መታደል ነበር! አጃቢ መሽራው ቤት በ2:00 ሰዓት ወይም በ3:00 ሰዓት ተጠርቶ ወደ መሽሪት ቤት ለመሄድ እስከ 5:00 ሰዓት ድረስ ይንቃቃል። ነገርን አለመቀረጥ ባህላችን ሲያንትተን ያውለናል። ስለዚህ በአጠቃላይ የሠርግ ሰዓት ሊገመገምና ሥር-ነቀል ለውጥ ሊካሄድበት የሚገባ ይመስለኛል። ሻረ መላ ምቱ! አንድ ጊዜ መፍትሔ ይሆናል ብለው ነው መሰል በ 16 ደቂቃ የጋብቻ በዓላቸውን በቤተ ክርስቲያን ውስጥ ያጠናቀቁና አሁን ድረስ ባልና ሚስት ሆነው የሚኖሩ ወገኖችን አውቃለሁ። (ምንጭ አዲስ ዘመን ሰኔ 1987 ዓ.ም.)

«ትለብሰው የላት ትከናከበው አማራት» እንደሚባለው በማግስቱ ማጣፊያው የሚያጥርባቸውም፤ አላቅማቸው ውድድር እየገቡ ተጎድተዋል። ደፍሮ አለመናገሩ ነው እንጂ ሁሉ ያማርራል። ታዲያ ለምን ተመካከረን ቢያንስ ለሚመጣው ትውልድ እንኳን መሠረት ለመጣል አንሞክርም? ይህ የዘወትር ምቹቱ ሆኖ፤ በጋብቻዬም ዕለት ጣጣዬን አሳጥሬ ባሳይም ሊቀጥል አልቻለም። እውነት ለመናገር የእኔ ሠርግ ዕለት መሽሪት ቤት የሄድነው 7:15 ሰዓት ነበር። ጋብቻ የሕይወት ጉዳይ ነው እንጂ የሠርግ ገጽታ ነጸብራቅ የሚመራው ከስተት አይደለም። ሠርግ ሌላ፤ የጋብቻ ሕይወት ሌላ። በማግሥቱ መልኩ ይቀየራል። የሚቀሩት ሁለቱ ተጋቢዎች ብቻ ናቸው።

በተጨማሪም የሠርግ መዝሙሮችና የድግስ ጋጋታም ሊታሰብበት የሚገባ ጉዳይ ይመስለኛል። መዘመር መልካም ቢሆንም፤ ቅጥ ያጣ ግርግር፤ ዝላይና ግፊያ በምን ሊሻሻል ይችላል ይሆን? እንደሚባለው ማ በአሁኑ ዘመን ገንዘብ እየተከፈላቸው ራሳቸውን ያደራጁ የሠርግ ባንድ ይመስል መዘምራት ነን ባዮችም እንዳሉ ይነገራል። መዘመር እኮ በመሠረቱ ለእግዚአብሔር ነው፤ ሌላው ግን ለሌላ ነው። አንዳንዶች መዝሙሩን ሥርዓት ከሚያሳጡት ባህላዊው የሠርግ መዘቃ ይሻል

ይሆን? ገና አልወሰነኩም ይህን። በእርግጥ ችግሩ ጎልቶ የሚታየው ግን በአንዳንድ ቦታ ብቻ ነው።

ድግስንም በሚመለከት በዓለም ላይ በረሃብ በታወቀች የዕለት ጉርሱን እንኳን የሚያገኝ ሰው በሌለበት ምድር የጠገበ ሰው ጠርቶ በምግብ መጫወት ተገቢ ይሆን ይሆን? ይህንንም ለአንባቢ እተወዋለሁ። የባሕሪ ለውጥ በምድሪቱ ላይ ካልመጣ ይህ ጽሑፍ የሚለውጠውን መገመት ያስቸግራል። ለምሳሌ በ‹ሠርጋችን› 90> ሚያዝያ 18 ቀን 1990 ዓ.ም 128 ጥንድ መሽሮች ጋብቻ ፈጽመዋል። በዚህም ‹ሠርጋችን› 90> የተባለው ፕሮጀክት ብዙ ደክሟል። ግን የባሕሪ ለውጥ ለሚያስፈልገው አገር የጋብቻ አብዮት በአደባባይ ማካሄድ ምን ያህል ጥበብ እንደሆነ አይገባኝም። የሚያስፈልገው የባሕሪ ለውጥ ማምጣት፤ በግለሰቦች በመጀመር ለውጥ ማሳየት እንጂ ትዳርን አቅልሎ ግር ግር መፍጠር አልነበረም። ትዳር ከቡር ነገር ነው፤ ከቡር የሚያደርገው ግን ድግሱ ሳይሆን ሥነ ምግባሩ ነው። ፕረቱ ከእውነት የመነጨ ከሆነ ባልቃወምም አልደገፈውም። በእርግጥ በአሁኑ ጊዜ እየተለመደ የመጣው የሠርግ ሥነ ሥርዓት የአገራችንን ሁኔታ ያሳገናዘበና ወጣቱን ትውልድ ከትዳር ዓለም የሚያሸሽ ነው። የኢኮኖሚ አቅም የሌለው ሊያገባ አይችልምና። ሌላውን እያየ ተስፋ ይቆርጣል በድህነቱ።

ትዳር የጣምራ ሕይወት ምዕራፍ ጅማሪ ቢሆንም በተለይ በአሁኑ ዘመን ብዙ ችግሮች እየተፈታተኑትና እየተገዳደሩት ሊበዛም እያሸንፉት ይገኛል።

በአጭሩ ከብዙ በጥቂቱ ሊጠቀሱ የሚችሉ ችግሮች፡-

- የግንኙነት አለመስመር፣ ቀና አስተሳሰብ አለመኖርና አለመተማመን፣
- ትዕግሥት ማጣትና በግልጽ አለመወያየት፣
- አንዱ ሌላውን መተቸትና መናቅ፣ አለመከባበርና አለመጣጣም፣
- አንድነትን የሚጎዳ ባሕሪን መለማመድና ለመተውም ፈቃደኛ አለመሆን፣
- ስሕተትን አለመቀበልና ይቅርታ አለመጠየቅ፣
- በግብረ ሥጋ ግንኙነት አለመጣጣምና በግልጽ አለመወያየት፣
- ጊዜን አብሮ አለማሳለፍና በገንዘብ አጠቃቀም አለመስማማት ለምሳሌ፡ ገንዘብን በተመለከተ በጋራ ማስተዳደር ስለሚገባቸው ይህ

ጉዳይ ሊታሰብበት ይገባል። ሚስት ቤቷን ለማስተዳደር የወር አስቤዛ ባሏን መለመን አይገባትም። ገንዘብ መያዝ የሚችለው ወገን ካሺየር ቢሆን ይመረጣል። መተማመንም ሊኖር ይገባል። መተማመን ከሌለ ግን ይህ እጅግ አስቸጋሪ ነው። የሰው ሁሉ ልብ ገንዘብን ይወዳል። ገንዘብ ደግሞ በጥንቃቄ ካልተያዘ የክፋት ሁሉ ሥር ይሆናል። (ነጃጢሞ. 6:9-10ን ይመልከቱ)። ይህም ዋነኛ ችግር ነው።

- ያለን ነገር የግል ሳይሆን የጋራ መሆኑን መዘንጋት፤
- ከአቅም በላይ በተደገሰ የብድር ድግስ ወጪ መከበድና ለመክፈል አለመቻል፤
- በትዳር መካከል ዘመድን ጣልቃ ማስገባት፤
- በቤተሰብ መካከል ለሥልጣን ተዋረድ አለመዘጋጀትና ራስን በፈቃድ አለማስገዛት፤ የመሳሰሉት ሲሆኑ፤

በተለይ በኢትዮጵያ፤

- የቤተሰብን ገቢ በአግባቡ አለመጠቀምና በሚያስፈልገው ላይ አለማተኮር፤
- ኑሮን ለመቋቋም ያለመቻልና የቤት አያያዝን ያለመቻል፤
- የቤተ ዘመድ ጣልቃ ገብነት፤ ወሬና አሉባልታ፤
- የመጥፎ ፀባይ ተገዥ መሆን፤ የዝሙትና የቅናት ችግር፤
- በፍትወት ያለመጣጣምና የመሳሰሉት መሆናቸውን በመስኩ ጥናት ያደረጉ ምሁራን ያረጋግጣሉ።

1.2.2. የፍቺ መንሥኤዎች

በመሠረቱ እጅግ ያስጠላል። መፋታት ጉዳት ነው። ጥናቶች እንደሚያረጋግጡት ጋብቻ ከፈረሰ በኋላ አብዛኛዎቹ ባለትዳሮች ያዘኑና የተጸጸቱ ናቸው ይባላል። በጋብቻ መፍረስ ማንም ከማንም ሳይለይ ሁለቱም ተጠያቂ ናቸው። መቼም «የወንድ ልዕለ-ኃያልነት በሚያይልበት አገር» ሴቶችን ብቻ ተጠያቂ ማድረግ የተለመደ ነው። ዳሩ ግን ለፍቺ ምክንያት የሚሆኑት ሁለቱም ናቸው። እነርሱ ብቻ ባለትዳሮቹ ቢጎዱም ይቻላል ነበር፤ ግን ልጆች በከፍተኛ ስብራት ውስጥ ይገባሉ። ልጆች እወዳለሁ የሚል ቤተሰብ ፍቺን የሚያስብ አይመስለኝም። «ኅሽም ለልጆቿ ስትል ተወግታለችና»። ጉሸማን መታገስ ፣ ቀንን ማሳለፍ ነገርን ሊለውጥ ይችላል። ትዕግሥት ማንንም

አይገዳም። የአንድ ደቂቃን የቁጣ ውሳኔ ማሳለፍ ከሞት አፋፍ ይመልሳል።

በአሁኑ ወቅት በዓለም ላይ ከፍተኛ የፍቺ ዘመቻ እየተካሄደ ነው። በአሜሪካን አገር በሚሊዮን የሚቆጠሩ ፍቺዎች ይካሄዳሉ። በእኛም አገር የሚመለከተው ቢሮ እንደገለጸው የፍቺ መብዛት አሳሳቢ እየሆነ መጥቷል። ይህም ትውልድን ለብዙ ጉዳዮች ያጋልጣል። ፍቺ ለፊቺው ብቻ ሳይሆን ለተፈቺውም ትልቅ የሕሊና ጠባሳ የሚተው በሽታ ነው። የእግዚአብሔርንም ሥርዓት መተላለፍ ነውና ዋጋ ማስከፈሉ አይቀራ ነው። ፍቺ ማለት መቆረጥ ማለት ሲሆን በአዲስ ኪዳንም ማንነትን መለወጥ ወይም መቀየር ማለት ነው። በአጠቃላይ ግን አለመቸኮል እጅግ ይረዳል። ችኩል ሁሉ ለመጉደል ይቸኩላልና ከጎደሉ ምንም ጊዜ ሙሉ ይሻላል። በዚህም፡-

- የእኔነት ኃጢአት

- ግትርነትን

- ኩራትን

- ንቀትንና ቸልተኝነትን

- መራርነትን

- ጤናማ ያልሆኑ ቃላቶችን

ከመጠቀም ፈንታ እንደ ግዚአብሔር ሰው ራስን በማዋረድና ለባልንጀራ በማስገዛት፣ ትዕቢትን በማስወገድ መመላለስ ተገቢ ነው። በተጨማሪ በጋብቻ ችግሮች ውስጥ የተጠቀሱትን ነጥቦች አለማጤን የጋብቻን ሕይወት በማሳመም ወደ ከፋ ደረጃ ማድረስ ይችላል። ስለሆነም እነዚህን አሉታዊ ገጽታዎች በግልጽ በመቃወም ትዳርን ማደስና በፍቅር መመላለስ ያስፈልጋል። የሕይወት ዕድገትም ወላጅነት አለው የሚባለው ለዚህ ነው።

1.1.3. የመፍትሔ አሳቦች

«ሰው አባቱንና እናቱን ይተዋል፣ በሚስቱም ይጣበቃል፤ ሁለቱም አንድ ሥጋ ይሆናሉ» ብሎ በመጀመሪያ እግዚአብሔር ሲናገር፣ የሁለት ነገርን ውህድ ያመለክታል (ዘፍ. 2:24)። ቀድሞ የነበረበትን ትቶ ከሌላ ሲጣበቅ የሌላውንም ባሕሪና ፍጥረት ተቀብሏል ማለት ነው። «ይተዋል፣ ይጣበቃል፣ አንድ ሥጋ ይሆናል» የሚሉት ቃላቶች በከንቱ የተሰበኩ ሳይሆኑ የአንድነትን ውጤት የሚያሳዩ ናቸው። ስለዚህ ነው ሰው አንድ ከሆነ በኋላ መለያየትን እግዚአብሔር የማይደግፈው።

የአገራችን አባባል ትዝ ይለኛል፡

«ጥንቱን ነበር እንጂ ሰልቆ መደቆስ፡

አሁን ምን ያደርጋል ድስት ጥዶ ማልቀስ፤» ይላል።

በእርግጥ ላለማልቀስ ከተወሰነ ጋብቻ ምንም ቢከፋ የሚያስለቅስ መሆን የለበትም። ይህም የግል ውሳኔን ይጠይቃል። ውሳኔን ብቻ አይደለም የባሕሪ ለውጥ ለማድረግና ለመቀላቀል፤ የሌላውን ወገን ልዩነት ለመቀበል፤ አብሮም ለመኖርና ስምምነት ለማምጣት መጣር ይገባል። እኔ እኔው ራሴ ነኝ እንጂ ሌላው ሰው እኔን መሆን አለበት ማለት አስቸጋሪና የማይቻል ነው።

ነገሮች ሁልጊዜ ይመቻሉ፤ መንገዱም እንደዚህ በቀላሉ የሚኪድበት ነው ማለት አልደፍር ይሆናል። ሆኖም ግለሰቦች ራሳቸው የሚያደርጉት የሰላም ውሳኔና ብስለት ለብዙ ችግሮች መፍትሔ ይሆናል የሚል ግምት አለ።

ሰው ግለኝነት ካላጠቃውና ሁልጊዜ ባገኘው አጋጣሚ ሁሉ ለሰላም ከሠራ የግል ችግር፤ አለመጣጣምና አለመግባባቶች ይቀንሳሉ ብዬ አምናለሁ። ቁጣ፤ ንዴትና ብስጭት የሌላውን ድንበር አልፎ ስሜትን ያነሣሣል፤ ሰላምና ፍቅር ብሎም ትዕግሥት ግን የተነሣሣውን ስሜት ጸጥ ያሰኛል።

የባለትዳሮች ውሳኔ በራሳቸው እጅ ነው። ጽሑፉም <ምን ይሻላል?>፤ <ምን እናድርግ?> <እንዴት ጋብቻችንን እናድስ?> <እንዴት ሰላም በቤታችን ይስፈን?> <እንዴት ቤታችንን እንምራ?> ለሚሉ እና የጋብቻ ትርጉሙ ለገባቸውና ለጋብቻ ቦታ ለሚሰጡ ወገኖች እንጂ በራሳቸው ውሳኔ ጋብቻውን ለማፍረስ ነገር ለሚቆሰቁሱ፤ ሁኔታዎችን ለሚያመቻቹ አይደለም። አንድ የታመመ ሰው ወደ ሐኪም ቤት ሄዶ በሽታውን ተናግሮ መድኃኒት ሲታዘዝለት፤ በሐኪሙ መመሪያ መሠረት መድኃኒቱን ካልወሰደ ለመዳን ያለው ተስፋ በራሱ እጅ ነው። በእርግጥ መድኃኒት ሁሉ እንዲያው በቀላሉ የማያድንበት ጊዜ አለ። የእግዚአብሔር እርዳታ፤ ቸርነቱና ምሕረቱ ሲቀላቀል ግን አይዳንም ከተባለ በሽታ እንኳን መዳን ይቻላል። ስለዚህ ባለትዳሮቹ ጋብቻቸውን ለመሥራትና በሕይወት እንዲቆይ ለማድረግ የራስ ፈቃደኝነትና አነሣሽነት ይጠበቅባቸዋል።

ጤናማ ጋብቻ እንዲኖረን መፍትሔ ይሆናሉ ብዬ የምገምተው፤

1- ሁለቱም ባለትዳሮች በመጀመሪያ ችግሩ መኖሩን መገንዘብና ማወቅ ይጠበቅባቸዋል፤

ችግሩ መኖሩን ካመኑ በጋራ መፍትሔ ለመፈለግ መሞከር።

2- ማንንም ለችግሩ ተጠያቂ አለማድረግና አለመውቀስ፤ በቃ ችግሩ ተከስቷል፤ መጥቷል።

የማናቸውንም ወገን ዘመድ፤ ጓደኛ አለመንቀፍና አለመፈረጅም ይረዳል፤ በሠርጋችን ዕለት የሰበኩት አቶ መስፍን ተስፋዬ እንዲህ ብለውን ነበር በመጨረሻ ምክራቸው፤ «የዘመድ ጥልና የሥጋ ትል» አንድ ነው። በእርግጥ ይህ ብዙ ሊያነጋግር ይችላል። እውነትነቱ እንደሚያመዝን ግን አይካድም።

3- በዚህ ደረጃ ላይ ትዳራቸውን የገመገሙ ባልና ሚስቶች አሁን በጋራ መፍትሔው ምን ይሁን እያሉ አማራጮች በማምጣት መወያየትና በግልጽ መነጋገር ያስፈልጋቸዋል።

በዚህም የችግሩ ሰንኮፍ የት እንደሆነ መለየት ይቻላል። መፍትሔውንም በጋራ ውሳኔ ማጽደቅና ልዩነቱን ማጥበብ ያስፈልጋል። የግል አቋምን መተውና የሌላውን መቀበል (ኮምፕሮማይዝ ማድረግ) ቢያቅትም በግድ ራስን ለዚያ ውሳኔ ማስገባት ይጠቅማል። ችግሩ የሚባባሰው የእኔ ፈቃድ ብቻ ይሁን፤ እኔ ብቻ መሰማት አለብኝ ስንል ነው። ስለ ምንድን ነው እኔ ብቻ መሰማት የሚኖርብኝ? የሌላውንስ አላብ መቀበል አይገባም ወይ? እነዚህን ጥያቄዎች ደጋግሞ መጠየቅ ተገቢ ይመስለኛል። በአብላጫው የትዳርም ሆነ ሌላ ያለመግባባት ችግር የሚገጥማቸው ሰዎች እኔ ብቻ ልሰማ ሲሉ፤ ለሌላው ተራ መስጠት፤ ለሌላው ዕድል መቸር ሲያዳግታቸው ነው። በዚህም ሁኔታ የፈለጋችሁትን የጋብቻ ዓይነት ለማምጣትና ወደ ቀድሞ ስፍራውም መመለስ አያዳግትም። በመፈወስ መፈለግና መጓጓት ግን የድል ምልክት ነው።

እግዚአብሔር ሊረዳን ሁልጊዜ ዝግጁ ስለሆነ መፋታትን ስለሚጠላ ተስፋ ገና ቀርቶልናል፤ ፈቃድ ካለ ተስፋ አይሟጠጥም። ምናልባት በአደገኛ ሁኔታ ላይ ያላችሁ ባለትዳሮች ካላችሁ ለእድላት እንድትነሣሡ ላበረታታችሁ እሻለሁ።

4- በጋራ ሁለታችሁም አሸናፊ ሁኑ እንጂ አንዱ ብቻ አሸነፍሁ፤ እኔ ቀድሞውንም ትክክል ነኝ አይበል። አንዱ አንዱን ለማሸነፍ አይጣር። ሁለታችሁም ፈቃዳችሁን ካሸነፋችሁ ይህ ድንቅ ነገር ነው።

«እንግዲህ እንደ እግዚአብሔር ምርጦች ቅዱሳን ሆናችሁ የተወደዳችሁም ሆናችሁ፤ ምሕረትን፤ ርኅራኄን፤ ቸርነትን፤ ትሕትናን፤ የዋህነትን፤ ትዕግሥትን ልበሱ፤ እርስ በርሳችሁ ትዕግሥትን አድርጉ፤ ማንም በባልንጀራው ላይ የሚነቅፈው ነገር

ካለው፡ ይቅር ተባባሉ፤ ከርስቶስ ይቅር እንዳላችሁ እናንተ ደግሞ እንዲሁ አድርጉ፤ በእነዚህም ሁሉ ላይ የፍጻሜ ማሰሪያ የሆነውን ፍቅርን ልበሱት። በአንድ አካልም የተጠራችሁለት ደግሞ የክርስቶስ ሰላም በልባችሁ ይግዛ...» (ቆላ. 3:12-15ን ይመልከቱ)።

5- የበሽታዎችን ማለትም ያለመግባባት መንሥኤዎችን በቅርብ በመለየት ወዲያው እርምጃ መውሰድ፤

ቀደም ሲል በዚሁ ምዕራፍ የተጠቀሱት ችግሮች በአብዛኛው ዋንኛ የጋብቻ ጠላቶች ስለሆኑ እነርሱንና መሰል ችግሮችን እንዳይመጡ መከላከል እጅግ ይጠቅማል።

በአጠቃላይ ጋብቻችን ጤናማ እንዲሆንና የሕይወት ዘመናችን በሰላም እንዲመራ የሚከተሉትን ማድረግ ይጠቅማል፤

1- በጎዶሎነትም ቢሆን ፍቅርን መግለጽና ፍጹምነትን አለመጠበቅ። ይህ እንግዲህ ነገሮችን አገናዝቦን የሌላውን ሰው ድካም በመረዳት ከነጉድለቱ መውደድን ያመለክታል። ሊከብድ ይችላል፡ ሆኖም በመለማመድ ራስን ለመቀበልና ሌላውንም ሰው እንዳለ፡ እንደ እርሱነቱ ማስተናገድ ማለት ነው።

2- በጋብቻ ዘላቂነት ማመንና ራስን ለሌላ አማራጭ አለማዘጋጀት። ችግር ሲገጥመን ብዙ አማራጮች ይመጡልናል፡ እንደ አመጣጣቸው ካስተናገድናቸው ለከፋ ሁኔታ ይዳርጉናል።

ጋብቻ ለሕይወታችን ዘላቂታ ያለው በአምላክ የተጀመረ መልካም ስጦታ እንደሆነ አድርጎ መውሰድ ይጠቅማል። ይህም ደግሞ እውነት ነው።

3- በትዳር ጓደኛ ማንነት፡ በፍቅሩ፡ በወንድምነቱ/ በእህትነቷ፡ በብርታቱና በድካሙ መቻልና በእርሱነቱ/ በእርሷነቷ መደሰት ያስፈልጋል። የሚያስከፋ ገጽታውን በመርሳትና ባለማስታወስ ደስ የምንሰኝበትን ክፍል በማጉላት ስለ ትዳር ጓደኛ በጎ ማሰብንም ይጨምራል።

4- ራስን ለመለወጥ መዘጋጀት፡ ግትር ላለመሆን መወሰንና ምቹነትን ማመቻቸት ይጠቅማል። ቢቻል በመጀመሪያ ፍቅር መቆየት፡ ለመውደድም መወሰን፡ በዚህም መጽናት፡ ቢያስቸግርም መሞከር፡ አሁንም መሞከር።

5- ተዘጋጅቶ ወደ ጋብቻ መግባት ለሚገጥሙ ስንከላሮች እገዛ ያደርጋል። በስሜት በመነሣሣት ብቻ ትዳር መመሥረት ከጠቀሜታው ጉዳቱ ያመዝናል።

6- እርስ በርስ መተማመን፤ በሁሉም ጉዳዮች አንዱ የሚያደርገውን ሌላው እንዲያውቀው ማድረግና ለጠላት ምቹ ስፍራ አለመስጠት።

7- በአሉባልታ አለመፈታት፤ ሁልጊዜ የአንድን ነገር አመጣጥ ቢያንስ በሁለት መንገድ መመልከትና መገምገም ምንጩን ለማድረግ ይረዳል።

8- ያለን ንብረት ሁሉ (ኪሳቾችም ቢሆን) የጋራ መሆኑን መገንዘብና ግለኝነትን ፈጽሞ ከቤት ማስወጣት። ኑሮው የጋርዮሽ እንደሆነ ራስን ማስለመድ እጅግ ጠቃሚ ነው።

በመጀመሪያ ዓመት የጋብቻ ዘመኔ ይህን ነገር መለማመዴ እጅግ ጠቅሞኛል። በግሌማ ራሴን ጥሩ ሰው አድርጌ ነበር የማየው፤ ጥሩነቴ ግን የሚለካው በጋርዮሽ ሕይወት ነው። ማንነት ብቅ ሲል ቤቱ፤ ኑሮው፤ የጋራ መሆኑን ደጋግሞ ለእራስ መንገር እጅግ ይጠቅማል። ከዚያም መለማመድ ይመጣና የሕይወት መመሪያ ይሆናል።

እኔና ባለቤቴ የምንወስነውን ጉዳይ ልጆቻችንም አብረው ይወስናሉ። ልጆቹ ቅሬታ ካላቸው ነገሩን እናዘገየዋለን። ይህም የጋራ ሰላምን ያመጣል። ልጆችም እኮ ጠቃሚ ምክር ይኖራቸዋል!

ቀጥለን ደግሞ በኢትዮጵያ የተለመዱ የትዳር ዓይነቶችን እንመለከታለን።

ምዕራፍ ሁለት

የትዳር ዓይነቶች በኢትዮጵያ

የትዳር ዓይነቶች በየዘመናትና እንደየአገሮች ልዩነት ይኖሩአቸዋል። ሲሆንም በአብዛኛው የተመሳሰሉ ነገሮች ጎልተው ይታያሉ። በእርግጥ ልምምዶቹ ቢቀራረቡም የሠርግ ሁኔታዎች ላይ አያሌ ልዩነቶች ይታያሉ። ለዚህ ጽሑፍ ይረዳ ዘንድ ለጊዜው በሦስት ደረጃ እንዲቀርብ ተደርጓል።

2.1. አንድ ለአንድ ጋብቻ (ሞኖጋሚ)

ይህ በመሠረቱ መጽሐፍ ቅዱሳዊ ሆኖ እውነተኛ ፍቅር የሚገለጥበት አንድ ለአንድ የጣምራ ሕይወት ልምምድ ነው። እግዚአብሔር በመጀመሪያ ሔዋንን ፈጠረ እንጂ ሌሎች ሴቶችን ለአዳም አልፈጠረለትም። በመጀመሪያ ወንድና ሴት አድርጎ የፈጠራቸው እነዚያ የሰው ዘር ጥንሰሶች ልጆቻቸውም ፈለጋቸውን ተከትለው እንዲሄዱ ፈር ቀዳጅ ነበር እንጂ አንድ ወንድን ለብዙ ሴቶች መዳር የእግዚአብሔር ዓላማም አሳብም አልነበረም ማለት ይቻላል።

በእንግሊዝኛ ቃሉ (ሞኖጋሚ) ሲሆን ነጠላ ጋብቻን የሚያመለክት ትስስር ነው። ርግብ እንኳን የምትወልደው ሁለት እንቁላሎችን ነው። ሲፈለፈሉም አንዱ ወንድ አንዱ ሴት ነው የሚሆኑት። ከእነዚህ እንኳን መልካምነቱን መማር ይቻላል።

በአሁኑ ጊዜ በመጣው የበሽታ መቅሰፍት አንድ ለአንድ ጋብቻም ትኩረት ተችሮታል። ለበሽታም ባይሆን ፍቅር ሲከፋፈል ምሉዕ ስለማይሆን አንድ ለአንድ ምን ጊዜም ጠቀሜታ አለው። ጋብቻ ዓላማና አቅጣጫ እንዲይዝ ከተፈለገ አንድ ለአንድ መወሰኑ አማራጭ የሌለው ውሳኔ ነው።

ጳውሎስም በ1ኛ ቆሮ.7:2 ውስጥ «... ለእያንዳንዱ ለራሱ ሚስት ትኩረው ለእያንዳንዱቱ ደግሞ ለራሱዋ ባል ይኑራት።» ሲል ይህን የአንድ ለአንድ ሁኔታ የሚጠቁም ነው። የሰው ልጅ ሚስት መደረብ የጀመረው በዘፍ. 4:19-23 እንደተጠቀሰው«... እናንተ የላሜሕ ሚስቶች ቃሌን ስሙ፡. . .» ብሎ ባለ ብዙ ሚስት አባወራ መሆኑን ያሰሰረው ያ ሰው በበጎነት የተጠቀሰ አልነበረም። ይህም የሆነው ከውድቀት በኋላ ነው።

መጽሐፍ ቅዱስ በግልጽ አይናገርም ብለው ብዙዎች የሚከራከሩ ይኖራሉ። ይህም ራስን መውደድ ካልተጨመረበት ብዙ የሚያጣለፍ ለውይይት የሚጋብዝ አይሆንም። ሆኖም በባህል ተጽዕኖና ልምምድ ምክንያት ከአንድ በላይ ማግባት ስለሚዘወተርበት አካባቢ በሚቀጥለው ርእስ እንመለከታለን።

2.2. አንድ ወንድ ለብዙ ሴት ጋብቻ (ፖሊጋሚ)

ይህ ልምምድ በርእሱ በግልጽ እንደተቀመጠው አንድ ወንድ ለተለያዩ ምክንያቶች ማለትም፡

- ልጅ ለማብዛትና ዘር ለማስፋፋት፤
- የመጀመሪያ ሚስት ስትሰለችና ስታረጅ፤
- ጥሎሽ ለማግኘትና ንብረት ለማካበት፤
- በባሕል በማመካኘት የግብረ ሥጋ ግንኙነትን ለማፈራረቅና በመሳሰሉት ምክንያቶች ከአንድ በላይ ሚስት ያገባል።

በአገራችን ብዙ መለመዱን ባላውቅም በሌሎች አገሮች አንድ ሴትም ለብዙ ወንዶች (Polyandry) የምትሆንበት አጋጣሚና ልምምድ አለ። በእርግጥ በእኛም አገር አንድ አካባቢ የሰማሁትና ያነበብሁትን ልምምድ መጥቀስ ይቻላል።

አንድ ወንድ ሌላ ሴት ሄዶ ቀድሞ ጦሩን በር አጠገብ ከተከለ «አይ ተይዛለች ብሎ» ሌላኛው ወደ ሌላ ሴት ፊቱን የሚያዘርበት ልምምድ አለ ይባላል። ቀድሞ የመጣው ጦሩን ከተከለ በኋላ የሚመጣው አማራጭ ይፈልግና ያድራል ወይንም ያኛው ሴት ሄዶ እርሱም ጦሩን ይተክላል። ይህ ልምምድ ሰፊ ጥናት ስለሚጠይቅ ብዙም መጻፍ አልተቻለም። ችግር እንዳለበት ግን በቀላሉ መረዳት ይቻላል። የሚወለደው ልጅ ለማን እንደሚሆን አላውቅም። በአንዳንድ አገሮች በዚህ ዓይነት የሚወለደው ልጅ የኅብረተሰቡ ልጅ ይሆናል። ይህም ሞርሞን የሚባለው የሃይማኖት ዘርፍ የሚለማመደው አሳፋሪ ገጽታ ነው። በባሕል የሚዘወተረው ግን ከዚህ ለየት ያለ ልምምድ ነው።

አንድ ወንድ የብዙኀን ሴቶች (ፖሊጋሚ) የጋብቻ ዓይነት ውስጥ ያሉ ሰዎች በቤተ ክርስቲያን የመሪነት ቦታ ሳይሰጣቸው በሌላ አገልግሎት ሊያገለግሉ እንደሚችሉ ብዙዎች ይስማሙበታል። በእርግጥ በሽምግልና፣ በወንጌላዊነት፣ በዲቄናና በተመሳሳይ አገልግሎት ግን መሳተፍ እንደሌለባቸው መደረጉ ጥሩ ውሳኔ ይመስለኛል። ዳሩ ግን ጌታን እንደ ግል መድኃኒቱ የተቀበለን ሰው

አትጠመቅም፤ ቅዱስ ቁርባን አትወስድም፤ እንዲህና እንዲያ አትሆንም ብሎ ማውገዝ ተቀባይነት ያለው ውሳኔ አይመስለኝም። ለእርሱም ጌታ አለውና እርሱ ይፍረድበት እንጂ ከደኅንነት ማራቅና መግፋት ተገቢ አይደለም። በተለይ በባሕሉ እንደ ትክክለኛ (normal) እየተወሰደ ባለበት ልምምድ ጋብቻው ሕጋዊነትም ይኖረዋል። ክርስቲያን ከተሆነ በኋላ ያለው ልምምድ ግን ከባሕሉ ተጽዕኖ ውጭ ነው።

የመጀመሪያ ሚስቱን አስቀርቶ ሌሎቹን ይፍታ ማለትም ተገቢ አይደለም። ፈትቶ ምን ያድርጋቸው? ለሌተኛ አዳሪነት ይዳርጋቸው ብሎ እንደዚህ ያለ ጭፍን ውሳኔ መስጠት ተገቢ አይሆንም። እግዚአብሔር ያጸደቀው የጋብቻ ዓይነት ባይሆንም በመጽሐፍ ቅዱስ ውስጥ እግዚአብሔር በግልጽ ያወገዘበትን ስፍራ ማግኘት ያዳግታል። ጌታን ካወቀ በኋላ ግን ይህንን ባህላዊ ጋብቻ ቢለማመድ ተገቢ ተግባር አይደለም። ገፍተነው ካልሄድን ሕሊና ራሱ ይመሰክርናል። ቤተ ክርስቲያንም የዚህን አስከፊ ገጽታ ማስተማር ይጠበቅባታል።

መጽሐፍ ቅዱስ እንዲልልን ካልፈለግን በስተቀር ግልጽ የሆነ መመሪያ አይገኝም። ስለዚህ እንደ ባለ አእምሮ በማሰብ ተገቢ እርምጃ መውሰድ ይቻላል። እንደዚህ ባለ ሁኔታ ለነበሩት ጳውሎስ «ስለ ደናግልም የጌታ ትእዛዝ የለኝም፤ ነገር ግን የታመንሁ እሆን ዘንድ ከጌታ ምሕረትን የተቀበልሁ እንደ መሆኔ ምክር እመክራለሁ።» ብሎ በ1ኛ ቆሮ. 7:25 ውስጥ የጠቀሰውን መገንዘብ ይቻላል። በተለይ ጌታን ሳያገኙ የነበራቸው ልምምድ ለዚህ ካጋለጣቸው፤ ቀጥሎ መወሰድ ያለበት እርምጃ ከፍተኛ ጥንቃቄና ጸሎት ይጠይቃል።

ቢሆንም አንድ ለአንድ ጋብቻ ከዚህኛው እንደሚመረጥ ጥርጥር የለኝም። ፖሊጋሚ ችግር ያለበት የሚሆነው፤

1- የእግዚአብሔርን የመጀመሪያ ትእዛዝ የጠበቀ ባለመሆኑ፤

2- በቤተሰብ ውስጥ ሁሉን ውጥረትን ስለሚፈጥርና በባልና በሚስት፤ በሚስትና በሚስት መካከል፤ በልጆችና በልጆች መካከል መቀናናትንና ትርምስን ስለሚፈጥር፤ የልጆችና የልጆች ጥልም ለወላጆች ስለሚተርፍና ግንኙነቱ አርኪ ባለመሆኑ፤ በባላንጣዎችም መካከል ጠላትነት ዘወትር ስለሚኖር፤

3- በሚስትና በሚስት መካከል፤ ምሬትን ስለሚያስፋፋና አንዱ ሌላዋን በማየት በራስ መተማመን ስለሚጠፋ፤ ይህን በሚመለከት በራሔልና በልያ መካከል የነበረውን ውድድር ለያዕቆብም የገጠመውን አጣብቂኝ በዘፍጥረት 29:31-30:24 ይመልከቱ።

4- የሰውዬውን ባሕሪ ስለሚያበላሽ፤ ሕይወቱና ፍቅሩም ዘወትር የተከፋፈለና የተበታተነ ስለሚሆን፤ (እንደዚህ ያለ ሰው የሚስቶቹን ችግር ብቻ ሲያስተናግድ ዘመኑን ይፈጃል)።

በመሠረቱ ክርስቶስ በነበረበትም ዘመን (ፓክስሮማና) የሮማውያን ሰላም በሮማውያን፣ በግሪኮችና በዕብራውያንም ሰፍኖ ስለነበረ የጋብቻ ልምምዳቸውም አንድ ለአንድ እንደነበር ጌታም ይህንኑ እንዳጠናከረው እንጂ እንዳልለወጠው መረዳት ይቻላል። «ለራስ ሲቆርሱ አያሳንሱ» ካልሆነ በስተቀር የፖሊጋሚ ጋብቻ ምንም ተደጋፊነት የሚኖረው አይደለም።

ፖሊጋሚን በሚመለከት በተለያዩ አገሮች ማለትም (በእስያ፣ አሜሪካ፣ አፍሪቃና ሌሎችም) ያሉ ክርስቲያኖች መደረግ ስላለበት ነገር አራት አማራጮች ይይዛሉ።

1. የመጀመሪያ ሚስቱን አስቀርቶ ሌሎቹን ሚስቶቹን ያባርራቸው የሚሉ፤

2. ካሉት ሚስቶች ውስጥ አንዱን መርጦ ሌሎቹን ይፍታ የሚሉ፤

3. ሁሉንም ሚስቶቹን እንዳሉ ይዞ ማቆየት አለበት የሚሉና፤

4. በቤተ ክርስቲያን ውስጥ ተቀብሎ አባል ማድረግ ግን አለማጥመቅ ነው ይላሉ። ለመሆኑ ሰው ካመነ በማጥመቅ ምርጫ አድርጎ ብሎ ጌታ አስተምሯል ወይ?

ሌላው ደግሞ እኔም የምስማማበት በቁጥር 3 የተጠቀሰው በቤተ ክርስቲያን ተቀባይነት አግኝቶ፣ ተጠምቆ አባል ሲሆን ሲችል በቤተ ክርስቲያን ግን የመሪነት ስፍራ ሊሰጠው አይገባም በሚባለው አሳብ ነው። ለሌሎቹም ቢሆን እንደዚሁ ማድረግ ተገቢ ይመስለኛል፤ ባሕል ያመጣባቸው ጣጣ ሆኖ ነው እንጂ ምረጡ ቢባሉ ሁሉም ምናልባት አንድ ለአንድ ለመወሰን ይመርጣሉ ብዬ እገምታለሁ። በተለይ የመጀመሪያዋን አስቀርቶ ሁሉን ይፍታ ወይም አንዱን ይምረጥ የሚለው አሳብ «በሰው ቁስል እንጨት ስደድበት» እንደሚባለው ዓይነት እንዳይሆን ከፍተኛ ጥንቃቄ የሚሻ ጉዳይ ነው።

2.3 ቅምጥ ትዳር

አንዳንድ ጊዜ በትዳር ውስጥ አለመግባባት ሲመጣ፣ ወንዶችም መማገጥ ሲለምዱ ከትዳር ትሥሥር ውጭ ሌላ ሴት የማስቀመጥ ፍላጎት ያድርባቸዋል። በእርግጥ ይህ ግልጽ ኃጢአት ሲሆን በቤተ ክርስቲያንም የሚደገፍ አይደለም። ዳሩ ግን ጽሑፍን የተሟላ መልክ

ለመስጠት እንደገባ ሆኖ ሊታሰብ ይችላል። ይህ የትዳር ጠንቅና መርዝ ስለሆነ ይህን የሚለማመዱ ቢኖሩ የመጥፊያቸውን ጉድጓድ እየማሉ ነው።

ይህንን የሚያደርጉ ሰዎች አንዳንዴ በሕጋዊ ሁኔታ ያገቧት ባለቤታቸው ልጅ የመውለድ ችግር ካጋጠማትና መካን ከሆነች ቅምጥ ያዘጋጃሉ። ይህም እጅግ የሚጎዳና ባለቤቱን ለበሽታ ማጋለጥ ነው፤ ቅናት አጥንት ያነቅዛልና፤ ቤት ያለችው ቤት እጅግ ታማሚና ተጎጂ ትሆናለች። ይህ ልምድ አስነዋሪ ስለሆነ የሚደገፍ ሳይሆን የሌብነት ጋብቻ ነው። የሰውር ወይም ድብቅ ጋብቻ ነው። ግልጽ ኃጢአትም ነው።

ሌላው የዚህ ተመሳሳይ ደግሞ በተለያዩ ጊዜያት ሚስቶቻቸውን ወይም ባሎቻቸውን መፍታት የሚፈልጉ ሰዎች ጉዳይ ነው። እነዚህ ሰዎች ቶሎ የሚሰለቹና ሰውን በመቀየር የሚረኩ የሚመስላቸው ነገር ግን ባዶ የሆኑ ናቸው። በአሜሪካን አገር አንድ የ77 ዓመት ሰው 21 ሚስቶችን በየጊዜው እያገቡ በመፍታት የዓለምን ሪኮርድ መያዛቸውን በ1989 ዓ.ም. የወጣ ማስረጃ ይጠቁማል። «ጉልቻ ቢለዋውጡ ወጥ አይጣፍጥምና» ወጥ ሠሪ መጠየቅ ያለበት/ባት እንዴት ምን ባደርግ ነው ወጤ የሚጣፍጠው? ምን ይሻላል ብሎ/ላ መፍትሔ መፈልግ ነው። የሰው ልጅ ያለመርካት ባሕርይ ነው እንጂ አንዱ ያለውን ሌላውም ሊኖረው ይችላል። ግራና ቀኝ ማየት በዚህ አንጻር ፋይዳ ቢስ ነው።

ምዕራፍ ሦስት

የሥነ ተዋልዶ ባሕርይና ልዩነቶች

እግዚአብሔር ወንድና ሴትን እንዲያው ፈጥሮ የተዋቸው አይደለም። የሥነ ተዋልዶ (ሪፕሮዳክሽን) ባሕሪያቸው ራሱ ልዩ ነው። በእርግጥ በመራባት ሕግ እንስሳትም ሁሉ ይራባል፤ ዳሩ ግን የወንድና የሴት የመራባት ባሕሪ እጅግ የተወሳሰበና አእምሮን፣ መንፈስንና መላ አካልን የሚያዳርስና የሚነገር ጣዕም ያለበት ነው።

በዚህም ሰው ከእንስሳ በተሻለ ደረጃ ሥነ ተዋልዶን ሲፈጽም የሚያደርገውን እያወቀ ነው። የትዳር ጣፋጭነት የሚታየው በፈጣሪው፣ ማለትም በመሥራቹ መመሪያ መሠረት ተከናውኖ ሊገኝ ብቻ ነው። መመሪያውም ቅዱስ መጽሐፍ ነው። ተፈጥሮን በሚመለከት ልጆች ከወላጆቻቸው መሠረታዊ የፆታ ትምህርት (Sex Education) ቢያገኙ መልካም ነበር። ዳሩ ግን በአገራችን አልተለመደም። ዕውቀቱም የለንም። ጥቂት በተማሩት ወላጆች መካከል ቢኖርም ባህል ሆኖ በግልጽ ለመነጋገር አልታደልንም። እንኳን የሥነ ተዋልዶን ባሕርይ ይቅርና ሌላውንም እንኳን በግልጽ መወያየት አልተለመደም።

በትዳር ዓለም ውስጥ የወንድና የሴት ግብረ ሥጋ ግንኙነት ከፍተኛውንና ጣዕም ያለበትን ደረጃ ያያዝ ነው። የባልና የሚስት ግንኙነትም የአንድነትን ዘላለማዊ ዕቅድና ውጤት የሚያሳይ ሲሆን ከትዳር ውጭ የሆነ ነገር ሁሉ ሌብነት ነው። በጋብቻ ተሣሥሮ መኖር፣ በቃል ኪዳንም መጽናት የአምላክን ቃል ኪዳን አክባሪነት ያመለክታል። የመመሪያውን ሥነ ምግባር (ethics) አለመቀበል መመሪያ ሰጪውን መቃወም ነው። እግዚአብሔር አሠራሩ ሁሉ አስገራሚና አስደናቂ ነው። ይህንንም በሚከተሉት ክፍሎች እንገነዘባለን።

3.1. የወንድና የሴት የተዋልዶ አካላት

ሁለቱ አካላት የተለያዩ ቢሆኑም የሚመሳሰሉበትና የሚቀራረቡበት ሁኔታ አለ። «ባልና ሚስት» እንደሚባለው ቁልፍ ተመጣጥነው የተሠሩ ናቸው። ስማቸውን ለመጥራት የሚያሳፍሩን ዳሩ ግን ታላቅ ምሥጢርነት ያላቸው የትውልድ ሰንሰለት ናቸው። ተፈጥሮንም በዚህ ሁኔታ ማወቅ እንደ ኃጢአት መቆጣር ያለበት አይመስለኝም። ለምሳሌ እንደዚህ ዓይነቱን ነገር ለልጆቻችን

ባናስተምራቸው ከሌላ ስፍራ ይማሩታል፤ ያውም በተንሻፈረ መንገድ።

3.1.1. የወንድ የፆታ አካል

ይህ አካል በከፊሉ በዓይን የሚታይ ሆኖ በመጠኑም ይሁን በቅርጹ ከሰው ወደ ሰው የሚለያይ ነው። በአካል ግዙፍ መሆን ትልቅ ብልት ያለው ያስመስላል፤ ዳሩ ግን እውነታው ተቃራኒ ነው ይባላል። ቢሆንም ተመጣጣኝና ተግባሩን ለማከናወን እምብዛም የማይቸገር ነው። ለምሳሌ የወንድ የፆታ ብልት (ሰሙን ለመጥራት የሚያሳፍረው) አማካኝ ቁመቱ ከ3^{1/2} እስከ 4 ኢንች ሲረዝም አልፎ አልፎ እስከ 6 ኢንች የሚረዝም ሊኖር ይችላል ይባላል። ይህ ግን በጣም አነስተኛ ፐርሰንት ነው። መጠኑን ያለፈ ማንኛውም ነገር ችግር አለበት።

ከእንስሳ እንኳን የአንባሳና የበግን ብናወዳድር የአንባሳ በጣም ትንሽ ናት። የወንድ ሰው ብልት ውፍረትም ከ3 እስከ 3^{1/2} ኢንች ይገመታል። የአንዳንዱ አጭር ሆኖ ሊወፍር ይችላል፤ የሌላው ደግሞ ቀጭን ሆኖ ረዘም ሊል ይችላል። ይህን ያቀርብኩት ለግንዛቤ እንዲረዳ ነው። የምናፍርባቸውን ብልቶች በትልቅ ክብር ስለምንሸፋፍናቸው በተለይ በእኛ ባህል ነውር ይመስላል። እግዚአብሔር የፈጠረልን አካል ስለምን አሳፋሪና እንደ ነውር ይቆጠራል? የወንዶች ሽንት ሲሸና ሊታይ ይችላል። የሚሰወር ነገር አይደለምና ወንዶች ያውቁታል፤ አብዛኛዎቹ ሴቶች ግን የራሳቸውን አካል አያውቁትም። ከላይ የተጠቀሰው መጠን ከብልት መገተር (ኢሬክሽን) በፊት ቢሆን ሲገተር ግን እስከ 6 ኢንች ረዝሞ እስከ 4^{1/2} ኢንች ሊወፍር ይችላል። ይህም ውፍረት የሚመጣው የሰሜን ሕዋሳት በሚያስተላልፉት መልእክት መሠረት የደም ሥርቹ በደም ሲሞሉ ነው። በመሠረቱ ሥዕሉን ማሳየት ቢኖርብኝም በባሕል ተጽዕኖ ምክንያት ለጊዜው ትቼዋለሁ። ቢሆንም አንባቢ ሁኔታዎችን ማገናዘብ ቢፈልግ በብዙ መጻሕፍት ውስጥ ስለሚገኝ ማጣቀስ ይቻላል። ይህንን ደግሞ ለማስተማር መግለጽ ዓለማዊነት የሚያስኝ አይመስለኝም። በመሆኑም መጠነኛ ገለፃ ተደርጓል። ይህም ዕውቀት የሌላቸውን ይረዳል የሚል ግምት አለኝ።

3.1.2. የሴት የፆታ አካል

የሴቷ ብልት በቀላሉ በዓይን የማይታይ ሆኖ ቀጥተኛ ትርጉሙ በእንግሊዘኛ «የሰይፍ መቀበያ ሰገባ/አፎት» መሰል ነገር ማለት ነው። ልዩነትንም በሚመለከት እንደ ወንዱ የሴቶችም ይለያያል። ስፍራውም የወንድ ብልት ከሚያርፍበት ቦታ ሆኖ አማካኝ ጥልቀቱ ከ3^{1/2}-4

ኢንች ይሆንና እንደ ላስቲክ የመሳሳብ ባሕር አለው። ወደ ጎንም ቢሆን በጥልቀት ማንኛውንም መጠን የወንድ ብልት ይቀበላል። የሁለቱም ብልቶች ተመጣጣኝ መሆናቸውም ያስገርማል፤ የአምላክን ፍጹም ሥራ ያሳያል። አለበለዚያማ አስቸጋሪ ይሆን ነበር። የጸሐፊውም ዓላማ በመጠኑም ቢሆን ተፈጥሮአችንን እንድናውቅና እንድንረዳ ነው።

የሴት ብልት መግቢያው ሁለት በሮች /ከንፈር/ ሲኖሩት ከማጎፀን አፍ ቀጥሎ ያለው ማጎፀንም በተፈጥሮ እጅግ ጠንካራ አካል ነው። በግብረ ሥጋ ግንኙነትም ጊዜ የወንዱ ብልት እስከ ማጎፀን አፍ ይደርሳል እንጂ ወደ ማጎፀን ውስጥ አይገባም። በአጠቃላይ ሴቶች ከወንዶች በተሻለ ሁኔታ የስሜት ሕዋሳት ያላቸውና የታደሉ ሲሆኑ ካላፈሩ በስተቀር እግዚአብሔርን ሊያመለግኑ ይገባቸዋል። መላ አካላቸው ስሜት ያለበትና ወንድን ለመማረክ የሚችሉ ናቸው። ፍቅር ከሌለ ግን ይህ ሁሉ ይደበዝዛል። መኖሩም አይታወቅም። የተንጠለጠለ ጆሮ የሚጠቅም እንደማይመስለን ሁሉ የዚህንም ብልት ጥቅም በትክክል ሳናውቀው ያልፈናል።

በተለይ በአገራችን የተለመደው የግርዛት ባህል አንዳንድ የስሜት መገለጫ ሕዋሶችን ቢያስወግድም ሴቶች በፍጥረታቸው በስሜት የተሞሉ ናቸው። ይህ ጎጂ ባህል የተፈጥሮን ጣዕም እንዳያገኙ የሚጎድግ በመሆኑ መቅረት ያለበት ነው። ባይገረዙ ሌላ ነገር ይሆናል፤ እንዲህና እንዲያ ይሆናል የሚባለው በሙሉ ውሸት ነው። ምንም የሚያስከትለው ችግር የለም። ይህ የእግዚአብሔርን ተፈጥሮአዊ ጸጋ ከመቃወም ተለይቶ አይታይም። ችግር (ከተፈጥሮ አንጻር) ካለበት ማየት የተሳሳተው እግዚአብሔር ነው ማለት ነው። እንኳን የሴቷ ብልት ሕዋስ ቀርቶ ከአንገታችን በላይ የተንጠለጠለው ጆሮም ጥቅም አለው። እግዚአብሔርን በፍጥረቱ ማገዝ ካስፈለገ ማየት እግዚአብሔር ከሰው አይሻልም ማለት ነው። «እርዱኝ እረዳችኋለሁ» ይላል የሚባለው የፈጠራ ጥቅስ ነው እንጂ መጽሐፍ ቅዱስ ውስጥ የለም። በተፈጥሮ አካል ስንጫወት እግዚአብሔር ምንኛ ያዘን ይሆን። የወንድ ሽለፈትን መግረዝን በተመለከተ ግን በመጀመሪያው እትም በአጭሩ ለማብራራት ሞከራለሁ። ለጤንነት ጠቃሚ በመሆኑ በእግዚአብሔር እንኳን ተደግፎአል። በመጽሐፍ ቅዱስ «ወንድ ሁሉ ከእናንተ ይገረዝ» ተባለ እንጂ ሴት ትገረዝ አልተባለም። ዘፍጥረት 17:10ን ይመልከቱ። በየዓመቱ ከ 2 ሚሊዮን በላይ ወጣት ሴቶች ግርዛት እንደሚፈጸምባቸው የተባበሩት መንግሥታት ዘገባ ያስረዳል።

3.1.3. የወንድና የሴት የተፈጥሮ ልዩነቶች

እግዚአብሔር ወንድና ሴትን ሲፈጥር በሥነ ተፈጥሮ (ባዮሎጂካል)፣ በስሜት (ኢሞሽን)፣ እና በአካል ገጽታ (ፊዚካል) አለያይቷቸዋል። አንድ የሆኑት በልዩነት ሲሆን፣ ይህም የእግዚአብሔር አሠራር ነው። አንዱ ሌላውን የሚማርከበት ጥሩ ነገር (ኩዋሊቲ) አለው። የሚስት ፈቃድ ወደ ባሏ የባሏም ፈቃድ ወደ ሚስቱ ይሆናል።

ማንኛውም ሰው ወንድ ይሁን ሴት ለእርሱ ደስ የሚለውና የሚማርከበት ሰው ይኖረዋል። እንዲያውም አንዳንድ ጊዜ የምንማርከበት ነገር የጎደለንና በእኛ የሌለው ሲሆን በሁለቱ ውህድ አንድን ሙሉ ሰው መፍጠር ይቻላል። አንዱ እራሱን ከሌላው ጋር በመደመር ሙሉ እንደሚሆን ይሰማዋል። አንዱ የሚያደንቀውን ሌላው ሊንቀው ይችላል። ይህም ያለ ጉዳይ ነው። ልዩነቶችን ስንመለከት ግን፡

1- በአእምሮና በስሜት፡- በዚህ ረገድ ሴቶች ግላዊ ሆነው ውስጣዊ ፍላጎት አላቸው። ወንዶች ግን በተግባራዊ ነገሮች ላይ ያተኩራሉ። ስሜታቸው ያማከለ (ሴንትራላይዝድ) የሆነ አይደለም። የስሜት ሕዋሶች በወንዶች አእምሮ ውስጥ ተበታትነውና ተለያይተው ሲገኙ፣ በሴቶች ውስጥ በግልጽ ተሰባስበው ይገኛሉ። ትንሽ ነገር ሴትን ሲያስደስታት፣ ወንድ ከዚህ የተለየ ስሜት ይኖረዋል። ሴት ስሜቷ በቀላሉ ይጎዳል፣ ትንሽ ነገርም ያስከፋታል፣ ያስደስታታልም። የሴቶች ስሜት በመነካካትና በመስማት ሲነሣ የወንዱ ስሜት ግን የሚነሣው፣ በማየት ነው። ሴቶች ስሜታዊ ሲሆኑ፣ ወንዶች ነገርን ያገናዝባሉ (ሎጂካል ቲንከርስ ናቸው) ይባላል።

2- ሥነ ተፈጥሮአዊ፡- ወንድና ሴት በተፈጥሮ አካላዊ ሴሎች ሁሉ የተለያዩ ናቸው። የሴት ደም ብዙ ውኃ ሲኖርበት፣ በቀይ የደም ሴል ከወንዱ በ20% አንሰው ይገኛሉ። ቀይ የደም ሴሎችም ኦክስጅንን በአካላችን ውስጥ ስለሚያስገቡ በዚህ ምክንያት ከወንዱ ቀድመው ይደክማሉ (የድካም ስሜት ይሰማቸዋል)።

የሴቶች ልብ በደቂቃ እስከ 80 ምት ሲያሰማ፣ የወንዶች ግን 72 ነው። ሴቶች ትልቅ ሆድ/ጨንፈር፣ ትልቅ ኩላሊት፣ ትልቅ ጉበትና ትልቅ የትርፍ አንጀት ሲኖራቸው፣ በሳንባ ግን ከወንዶች ያንላሉ። ስለሆነም በአተነፋፈስ ልዩነት አላቸው። ይህንንም ልዩነት ወንዶች መገንዘብ ይገባቸዋል።

ጥናቶች እንደሚጠቁሙት የሴቶች እድሜም ከወንዶች በልጦ እየታየ ነው። በሥነ ተዋልዶ የወንድ ወይም የሴት የታን የመወሰን ኃይልም በወንዱ እንጂ በሴቷ ውስጥ የለም። ወንዶች አንጎላቸው ግራ ቀመስ ሲሆን የሴቶች ግን በቀኝ በኩል ነው። ስለዚህ ለመግባባት አንዱ የሌላውን መረዳትና ስሜቱን ማነሣሣት ያስፈልጋል።

3- አካላዊ፡- ይህ የወንድን ጥንካሬና ጡንቻ ሊያመለክት፣ ሴቷ በዚህ አንሳ ትገኛለች። የወንዱ ጡንቻ (40%) ሲሆን የሴቷ (23%) ነው ይባላል። ይህ ማለት ሴት ደካማ ናት ማለት አይደለም። ከወንድ በበለጠ ጠንካራ ሥራ የሚያከናውኑ ሴቶች አሉና። ሴቶች ለስላሳና በዛ ያለ የስብ ክምችት ይታይባቸዋል። ሴቶች ከፍተኛ ሙቀት ያለውን የአየር ጠባይና፣ ብርድንም የመቋቋም ችሎታ አላቸው። ከወንዶች በተሻለ ሁኔታ በበረሃማ ስፍራ ሊኖሩ ይችላሉ።

4- የፍትወት መነሣሣት፡- የወንዱ ፍትወት በማየት ሲነሣሣ ሴቶች ግን በሰውዬው ማንነት ላይ ተመርኩዘው፣ በድምጽና በመነካካት እንዲሁም በመተሻሸት ይነሣሣሉ። ወንዶች ትንሽ ወይም አንዳንዴ ምንም ዝግጅት ሳያስፈልጋቸው ስሜታቸው ሲነሣሣ ሴቶች ግን ወደ አልጋ ከመሄዳቸው በፊት ብዙ የስሜትና የአእምሮ ዝግጅት ያስፈልጋቸዋል። ያለበለዚያ ግን የሚያረካ ግንኙነት ሊያደርጉ አይችሉም። ይህም አድካሚና ኪሣራ ነው።

የግብረ ሥጋ ግንኙነት ፍላጎታቸውንም ትንሽ የሚያስከፋ ነገር ያባርርባቸዋል። ይህን የተረዳ ወንድ ሁሉ ጥንቃቄ ሊያደርግ ይገባዋል። ያልተቆለፈ በርና የሚጮህ አልጋም ይረብሻቸዋል። እነዚህን መሰል ነገሮች በቅድሚያ መስተካከል ይገባቸዋል። አለበለዚያ ሴቷ ከዕቃነት የተሻለች አትሆንም። በዚህም የሚጎዳው በአብዛኛው ወንዱ ነው። የጋራ እርካታ የሚገኘው እነዚህ ቅድመ ሁኔታዎች ተሟልተው ሲገኙ ነው።

5- አስተሳሰብና ግንዛቤ፡- ወንዶች ነገርን ከእውነታ (Reality) ጋር አገናዝበው ለማየት ሲሞክሩ፣ ሴቶች ነገርን ሁሉ ከስሜት ጋር ያያይዙታል። ስለሆነም በቀላሉ ይጎዳሉ። በዚህም አለመግባባቶች ሊፈጠሩ ይችላሉ። ልዩነቶችን መረዳት ግን የብስለት ምልክት ነው። ችግሮችንም ያቃልላል።

እነዚህ ሁሉ ልዩነቶች ቢኖሩም ለእኔ ግን ጥቅሙ እንጂ ጉዳቱ አይታየኝም። ምክንያቱም የሁለቱ መተጋገዝና አንዱ ከሌላው ጋር ተደምሮ ሙሉ ሰው መሆን እጅግ ያስደስታል። ይህ ጥናት የታቀደው የየታን ትግል ለማሳየት ሳይሆን የእግዚአብሔርን በልዩነት አንዱን

ሰው የመፍጠርና ማዋህድ ውጤት ለማግኘት ነው። እንዲያውም ቃሉ እንደሚል በእግዚአብሔር ዘንድ ወንድ ያለ ሴት፤ ሴትም ያለወንድ አይሆንም (1ኛ ቆሮ. 11:11 ይመልከቱ)። ሴቶች በጥቃቅን ነገሮች ሁሉ ሲደሰቱ ወንድ ግን ጥልቅና ረቂቅ የሆኑ ነገሮችን በፍልስፍና ያገናኝባል ይባላል። በእርግጥ ባህላችንና የአስተዳደግ ሁኔታም ድርሻ አለው ይህን ለመረዳት በመጣር ግን መፍትሔ ይገኛል።

3.2. የሥነ ተዋልዶ ባሕሪና የፆታ መለያዎች

ሥነ ተዋልዶ ሙሉ የሚሆነው ወንድና ሴት በግብረ ሥጋ ሲገናኙና ፅንሰ ሊያዝ ብቻ ነው። አንዲት ሴት የወር አበባዋ የቆመበትን ጊዜ በትክክል ካስተዋለች፣ አጉሜን ጨምራ የምታረግዝ ከሆነ 5 ቀናት ብቻ በወራቷ ላይ መጨመር ስትችል፣ ከአጉሜን በፊት የምትወልድ ከሆነ ግን 9 ወራት ከ 10 ቀን ልትቆጥር ትችላለች። በዚህም የልጅ መውለጃ ጊዜዋን መገመት ትችላለች። ፅንሱ ዘገየ፣ ፈጠነ እያለች አላብ አይገባትም። በእርግዝና ወራት ብዙ የሚያሳስቡ ነገሮች ስላሉ፣ ፍጥረትን የሚቆጣጠር እግዚአብሔር እርሷንም ይቆጣጠራል። በእርሱ ብትታመን መልካም ነው። የእርግዝና ጊዜዋን በደስታ የተቀበለችው ከሆነ ነገር ሁሉ እንደሚቀልላት የጋብቻ ሥነ ተመራማሪዎች ይናገራሉ። በዚህም እግዚአብሔር ዓለምን በሚዛናዊ ደረጃ ይጠብቃል።

ይህ ነገር ዘወትር ይገርመኛል። በመሠረቱ ብዙ ወንዶች በጦርነት ያልቃሉ፣ አልቀዋል። ታዲያ እንዴት የፆታ ሚዛናዊነት ተገኘ? እግዚአብሔር ዓለምን እንደሚያስተዳድር በዚህ እንኳን መረዳት ይቻላል። የሚወለዱት ሁሉ ለምን ወንዶች ወይም ሴቶች አይሆኑም? የክሮሞዞም ልዩነት (ማለትም ወንድና ሴትን ፆታ የሚወስነው) ቢኖሩም የዓለምን የሕዝብ ቁጥር እያመዛዘነ፣ ለወንድ ሴትን ለሴትም ወንድን የሰጠና የሚሰጥ ጌታ ምስጋና ይገባዋል። ይህ ባይሆን ኖሮ አንድ ሴት ለስንት ወንድ አንድ ወንድም ለስንት ሴት ይሆን ነበር? የሥነ ተዋልዶ ጠበብት እንደሚያስረዱት የሴቷ የፆታ ክሮሞዞም ገለልተኛ ሲሆን ወንድና ሴት ፆታን የመለየት ባሕሪ ያለውን ግን ሁልጊዜም ቢሆን የወንድ የዘር ፍሬ ውስጥ ያለው አንዱ የፆታ መለያ ዘር (የፆታ ክሮሞዞም) ነው። ላላወቀው ብዙም አይገርምም፣ ያወቁት የተመራመሩት ግን በዚህ ነገር ይደነቃሉ።

በአጠቃላይ ወንድ ከሌለ ሴት ምንም አይደለችም፣ ሴትም ከሌለች ወንድ ምንም አይደለም። ስለዚህ ነው ወንድ ያለ ሴት ሴትም ያለ ወንድ አይሆንም ብሎ የእግዚአብሔር ቃል የሚናገረው። አንዳችን ለአንዳችን እጅግ አስፈላጊ ነን።

እንደዚህ ያለውን ነገር መረዳት እጅግ ይጠቅማል፤ ሚስቴ ለምን ወንድ ወይም ሴት አትወልድም ብሎ እርሷን ከማሳዘንና ከመተቸት የተፈጥሮ ሕግ ነውና ተጠያቂው አንተው ባልዬው ነህ።

ለምሳሌ፡- የወንድ ወይም የሴቷ የዘር ፍሬ ተሸካሚ ክሮሞዞሞች (22:22) ሲሆኑ (1:1) የሆኑት ግን (X) የሴት ወይም (Y) የወንድ ናቸው። ሁሉም 22 እና 22 ሲሆኑ የፆታ ዘር ተሸካሚው ግን አንድ አንድ ነው። ይህም ሁልጊዜ (X) ነው። ታዲያ የወንዱ ዘር ፍሬ (Y) የሆነው ከሴቷ (X) ከተገናኘ የሚወለደው ልጅ ወንድ ሲሆን (X) የሆነው የወንድ የፆታ ዘር ፍሬ ሄዶ ከሴቷ (X) ጋር ከተገናኘ የምትወለደው ልጅ ሴት ትሆናለች።

ስለዚህ (X) እና (X) = XX ከሆነ ሴት ሲሆን

(X) እና (Y) = XY ከሆነ ግን ወንድ ነው የሚወለደው። በመሆኑም በአጠቃላይ ፆታን የሚለይ ባሕሪ ያለው በወንዱ የዘር ፍሬ ውስጥ ስለሆነ ሴቷ ተጠያቂ አይደለችም። አለማወቅ ግን ብዙ ችግር ያመጣል። የጋብቻ አማካሪዎች ይህንን ማስረዳት እና ማስተማር ይገባቸዋል። <ለምን ሴት ተወለደች?> ብለው የሚፎክሩ ሰላሉ። እግዚአብሔር የሰጠንን በጾጋ መቀበል ግን የብስለት ምልክት ነው። ሆኖም ግን ሁለቱ ተስማምተው ቢጸልዩና እግዚአብሔርን ቢማጸኑ ሁሉም ስጦታ በምስጋና ልንቀበለው የሚገባን ጉዳይ ነው። በዓለም ውስጥ ተመጣጣኝ የወንድና የሴት ፆታ ሊኖር የቻለው የእግዚአብሔር እጅ ስላለበት ነው። ሚዛኑ በእርሱ እጅ ስለሆነ ሁሉን አደላድሎ መስጠት ያውቅበታል።

ቀጥለን ደግሞ ስለ ወንድና ሴት የግብረ ሥጋ ግንኙነት እንመለከታለን። በአገራችን በብዙ ስም የሚታወቀው የግብረ ሥጋ ግንኙነት፤ የወሲብ ግንኙነት፤ የሩካቤ ሥጋ፤ የፍትወተ ሥጋ፤ ወዘተ... ብለው ስሙን ለመሸፋፈን ቢሞክርም ውጤቱ ግን ያው አንድና አንድ ነው። እኔም የተወሰኑትን ስሞች ብቻ በተወራረሽነት ለመጠቀም ሰውኛለሁ። ቁም ነገሩ ከስም አሰጣጡ ሳይሆን ነገሩን ራሱን ከመረዳቱና ከመገንዘቡ ላይ ነው። ይህም ለትምህርት እንዲረዳን በማሰብ የቀረበ ነው። ያላወቁ እንዲያውቁት ብናደርግ በተሳሳተ መልኩ ከማየት ይቆጠባሉ።

ምዕራፍ አራት

የወሲብ ሥነ ምግባር

ወሲብ የሚለው ቃል ቀጥተኛ ትርጉሙን ሲይዝ የግብረ ሥጋ ግንኙነት፣ የወንድና የሴት ብልቶች መገናኘት ሲሆን ብዙ ስም ቢሰጡትም ያው አንድ ነገር ነው። በዚህ ክፍል ውስጥ ከባህል ተጽዕኖ የተነሣ ብዙ ነገር በግልጽ ለመጻፍ ባልደፍርም ለግንዛቤ ቢረዳ፣ ያልታወቁ በሽታዎች ቢታወቁ በማለት አንዳንድ ነገሮችን በግልጽ ለመጠቃቀስ ሞክራለሁ። ይህም የሚያስከፋቸው ካሉ በቅድሚያ ይቅርታ እጠይቃለሁ። ለትምህርት ይረዳል በማለት እንጂ ዓለማዊነትን ለማስፋፋት አይደለም።

ወሲብ በትዳር ውስጥ የራሱ ሥነ ምግባር ይኖረዋል። ይህም አንዱ ለሌላው የሚኖርበት እንጂ ግለኝነት የሚስተናገድበት አይሆንም። ወሲብ ያለፍቅር ከመርዝ አይሻልም። ፍቅርን ያላገኘው ሰው ተጎድቷል ማለት ነው። ያ ሰው ከሰውም ሁሉ ይልቅ ምስኪን ነው።

ወሲብ ተፈጥሮአዊ ነው፣ ቢታፈርም በእርግዝና ጊዜ ምሥጢሩ ይገለጻል። በሴቷ ላይ ቢገለጽም ሴቷን ለዚያ ዓይነት ያበቃት ወንዱ ለመሆኑ ማንም ይገነዘባል። ኅፍረቱን በጨርቅ ከመሸፈን ያላለፈ ሲሆን ድፍረት ማጣታችን ግን የባህል ተጽዕኖ ያመጣብን ጫና ነው። ለዚህም ነው እህቶቻችንን ሥነ ልቡናዊ የወሊድ ችግር የሚያጠቃቸው።

ብዙ ሴቶች ሲያረግዙ በመጀመሪያው ወራት ነገሩን ምሥጢር ለማድረግ ይፈልጋሉ። በአገራችን የፆታ ትምህርት ስለማይሰጥ፣ ራስን ለመቀበል ስለ ራስ ማሳወቅ ስለ ሌላ ሁኔታዎች ዱብ ዕዳ ብቻ ይሆኑና ለጊዜውም ቢሆን ማስቸገራቸው አይቀርም። ባለቤቱ የመጀመሪያ ልጃችንን እርጉዝ በነበረችበት ወቅት ሆዱን መንካት እጅግ ያስፈራኝ ነበር። ከዚያ በፊት ሌላ እርጉዝ በእጄ ነክቼ ስለማሳወቅ ይሰቀጥጠኝ ነበር። ምንም እንኳን በንድፈ አሳብ ደረጃ ሁኔታውን ብማርና ብረዳም እውነታውን ለመቀበል ግን ቀላል አልሆነልኝም ነበር።

በአጠቃላይ እንግዲህ ወሲብ የራሱ ሥነ ምግባር ያለው ሲሆን ሥነ ምግባሩ ሲበላሽ ነገር ዓለሙ ሁሉ ይበላሻል። ይህም መታረም ያስፈልገዋል። በባሕል ተጽዕኖ መቆራመድም አያስፈልግም።

4-1. የወሲብ ሥነ ምግባር ብልሹነት

ወሲብ ከፍጥረቱ ሥነ ምግባር አለው። የታቀደው በራሱ በአምላክ ሆኖ በወንድና በሴት ምሳ መካከል የሚደረግ የግብረ ሥጋ ግንኙነት ነው። ይህም ድርጊት በሰው ደረጃ ማለትም ከእንስሳ በተለየ መልኩ፣ የአካል፣ የመንፈስና የሰሜት ግንኙነትንና እርካታን ይዳካል።

በአገባቡ ካልሆነ ግን ከእንስሳ ድርጊት የማይቻል ይሆናል።

ካርል ኤች. ላንድካዊስት የተባሉ ጸሐፊ በአሜሪካን አገር «ቤተ ክርስቲያን በዝምታ የምታልፋቸው ጉዳዮች» (Silent Issues of the Church) በሚል ርእስ በጻፉት መጽሐፍ የሚከተሉትን ነጥቦች እንደ ዋነኛ የወሲብ ሥነ ምግባር ብልሹነት (ሴክፔዋል ኢሞራሊቲ) ለይተው አቅርበው ነበር።

1- ሳይጋቡ አብሮ መኖር (Cohabitation):- ይህ በእኛም አገር እየተለመደ የመጣ ቀውስ ነው (በተለይ ሁለቱም ሠራተኞች ከሆኑ)። ይኸውም ተፈታትሸው የሚያዋጣቸው ከሆነ አብሮ ለመኖር የሚያደርጉት የደባልነት ኑሮ ነው።

2- ወቅታዊ ወሲብ (Casual sex):- ይህ እንደ ጨዋታ እየታየ በተለይ በወጣቶች የሚዘወተር የወሲብ ልምምድ ነው። የአልባማ ምክር ቤት አባል የሆኑት ባለሥልጣን እንዳስረዱት ወደ ጋብቻ በድንግልና የሚገቡ ወጣቶች ከ1:10 (ከ10 አንድ እጅ) ናቸው። ከአስር አራት (4:10) እጅ በልጅነት ሲያረግዙ፣ ግማሾቹ ያስወርዳሉ። ይህ በአሜሪካን አገር የተደረገ ጥናት ነው።

3- ዝሙት:- ሌላ ጥናት እንደሚያስረዳው የአሜሪካን አገር ባሎች ከ (1/3-1/2) የሚደርሱትና ከ (1/4-1/3) የሚሆኑት ሚስቶች በጋብቻ ውስጥ ሆነው ዝሙት ይሠራሉ። «አይሆንም፣ መሆን የለበትም» ማለት አይችሉም ይላል ጥናቱ። አቫፈረኝ ብሎ መልስ መስጠት ያቅታቸዋል ማለት ነው።

4- ሴት አዳሪነት- በሁሉም አገር የተለመደ የወሲብ ንግድ ሲሆን በእኛም አገር ተስፋፍቷል። ይህ ግን ሁልጊዜ ከወሲብ ፍላጎት የተነሣ የሚመጣ ሳይሆን፣ በችግር ምክንያት የሚለመድ ነው። በኢትዮጵያ ውስጥ ከስምንት የማያንሱ የሴት አዳሪነት ልምምዶች እንዳሉ ይነገራል።

5- ግብረ ሰዶም:- ይህም እየተስፋፋ ያለ ሲሆን እንዳውም በውጭው ዓለም በአንዳንድ ቤተ ክርስቲያን እስከ መጋባት

ደርሰዋል። የኪንዚ ዘገባ እንደሚያስረዳው በአሜሪካን አገር 10% የሚሆኑት ወንዶች ግብረ ሰዶምን ይለማመዳሉ፤ ይህም ማለት ወንድ ለወንድ፣ ሴት ለሴት ዝሙት ይፈጽማሉ። ያለ ባሕርያቸው ይህንን የሚለማመዱ በእርግጥን ሥር ያሉ ናቸው። (ሆሞሴክሮቶልና ሊዝሲያንዝም) እግዚአብሔር የሚጠየፈው ልምምድ ነው። (ሮሜ 1:26-27 እና ዘሌዋ. 18:22ን) ይመልከቱ።

6- ከዘመድና ከሕፃናት ጋር ወሲብ መፈጸም፡- በብዙ አገሮች እየተለመደ ነው። ይህ በሕክምናም እንኳን ቢሆን የማይደገፍ መጥፎ ልምድ ሲሆን፣ በሚወለዱት ልጆችም ላይ ችግር ሊያስከትል ይችላል ይባላል።

7- ደጋግሞ ማግባት (sequential polygamy)፡- ምክንያት እየፈለጉ የቀደሙትን ሚስቶች በመተው ሌላ አዲስ ማግባትና መለዋወጥ ሲሆን፣ ይህ ጉዳይ ችግር መሆኑ እየተዘነጋ የመጣበት ወቅትም ላይ የደረሰን ይመስላል። እግዚአብሔር ግን መፋታትን አጠላለሁ ይላል። (ሚል. 2:14ን) ይመልከቱ።

8- በአእምሮ ዝሙት መሥራት (Mental Masturbation)፡- ይህ የወሲብ ፊልሞችን መመልከትና በሥዕልና በሌላ ነገሮች ስሜትን መወጣት ነው። የወሲብ መጽሔቶችን ማሳደድና የወሲብ ፊልሞችን በአእምሮ ውስጥ ማሰላሰል ለችግር ያጋልጣል።

እንደ ተመራማሪው እነዚህና መሳሰል የወሲብና የፍትወት ልምምዶች ሲዘወተሩ ቤተ ክርስቲያን እጇን አጣጥፋ ተቀምጣለች። በተለይ አንዳንድ ልቅ ቤተ ክርስቲያን ነን የሚሉት ግብረ ሰዶማውያንን እያጋቡ መሆናቸው ለንባብ በቅቷል። ይህ እንግዲህ ምን ይባላል? ችግሩ ቀላል አይደለምና ትኩረት ይሻል።

ጳውሎስ በሮሜ 1:26-27 ውስጥ፡

«ስለዚህ እግዚአብሔር ለሚያስነውር ምቹት አሳልፎ ሰጣቸው፤ ሴቶቻቸውም ለባሕርያቸው የሚገባውን ሥራ ለባሕርያቸው በማይገባው ለወጡ፤ እንዲሁም ወንዶች ደግሞ ለባሕርያቸው የሚገባውን ሴቶችን መገናኘት ትተው እርስ በርሳቸው በፍትወታቸው ተቃጠሉ፤ ወንዶችም በወንዶች ነውር አድርገው በስሕተታቸው የሚገባውን ብድራት በራሳቸው ተቀበሉ።» ብሏል።

ሰዎች እግዚአብሔርን ለማወቅ ባልወደዱት መጠን እግዚአብሔር የማይገባውን ያደርጉ ዘንድ ለማይገባ አእምሮ አላልፎ ሰጣቸው። ተፈጥሮን በሥርዓት የሚያስኪድ አምላክ ይህን ነገር እንኳን በሥርዓት እንድንጠቀምበት እንደሚፈልግ ከዚህ ጥቅስ መረዳት አያዳግትም። ይህ በከንቱ አልተጻፈም።

ሥነ ምግባር የሚበላሸው በባሕርይ ችግርና በሥነ አእምሮአዊ (ሳይኮሎጂካል) ገጠመኞች ሊሆን እንደሚችል ይነገራል። ማንኛውም ነገር፣ የሰው የእጅ ሥራም እንኳ ሲሆን፣ በአገባቡ ካልተጠቀምንበት ችግር ማስከተሉ አይቀሬ ነው። ተፈጥሮም እንደዚሁ ጥንቃቄ ይሻል።

የወሲብ ተፈጥሮአዊ ባሕርይ ችግርና በሽታ ካልገደበው በስተቀር በሰው ሁሉ ያለ ነገር ነው። በመሆኑም አጠቃቀሙ ሥነ-ሥርዓት ያስፈልገዋል። በሴትና በወንድ መካከል እንኳን ለመፈጸም ሥርዓት ያስፈልገዋል። ሰው ምግብ መብላት፣ ውኃ መጠጣት እንደሚያስፈልገው ሁሉ፣ የወሲብ ፍላጎትም የሚገድበው ከሌለ በሰው ውስጥ መኖሩ አይካድም። በግልጽ ወጥቶ ባይታይም እምቅ ኃይል ሆኖ እንደሚኖር የተረጋገጠ ነው። ባል ከሚስቱ ሌላ ሴት ወዶ ከእርሷ ጋር ቢተኛ ሥነ ምግባሩን ከማበላሸት አይለይም። ለእያንዳንዱ ሚስት ትኑረው፣ ለእያንዳንዱም ባል ይኑራት እንጂ እንደ እንስሳ በጋርዮሽ ፍትወት እርኩ አልተባለም።

በምንም ዓይነት መልኩ ሲሆን እንደዚህ ባለ ልምምድ «ሁለቱ አንድ ሥጋ» አይሆኑም። በዝሙት ጠንቅ መሠረት ለጊዜው እርካታ የተገኘ ቢመስልም (ያውም እርካታ ካለ ማለት ነው) ሥርዓቱን ካልጠበቀ እውነተኛ ሁለንተናዊ እርካታ አይገኝም። በሥርዓትም እንኳን ሲደረግ ለሁሉ ጊዜና ቦታ አለውና በአገባቡ ቢደረግ የሠመረ ግንኙነት ይሆናል። በአሁኑ ወቅትም ይህ ድርጊት በአንዳንድ አገሮች የአደባባይ ምሥጢር ሆኗል። ስለሆነም ሥርዓቱ ተበላሽቷል።

ወሲብ በሰው ልጆች ላይ ያለው ኃይልና የሚያሳድረው ተጽዕኖ ቀላል አይደለም። ከጎዳና እስከ ቤተ መንግሥት ድረስ ያተራምሳል። ሰውንም ማጋጣ ያደርጋል። እግዚአብሔር ራሱን የመግዛትን ባሕሪ የሰጠው ሰው ግን ምንኛ የታደለ ነው!

4.2. የወሲብ አለመግባባት ችግሮች

ይህ አለመግባባት በተለያዩ መልኩ ሊከሰት ይችላል። በባለትዳሮች መካከል አለመግባባቱ እየሰፋና እየተባባሰ ከሄደ እስከ መፋታት፣ ወይም ሌላ ወንድና ሌላ ሴት ፍለጋ እስከ መሄድ፣ ያደርሳል።

አለመግባባት ሥርዓቱን ባለመረዳት፤ ቅደም ተከተሎችን ካለመጠበቅ፤ ወይም የወንድና የሴትን ብልቶች አሠራር ልዩነቶች ካለማወቅ ሊከሰት ይችላል። በሠለጠኑት አገሮች የወሲብ አማካሪዎች ብዙዎችን ይረዳሉ። ሁሉን ነገር እግዚአብሔር ያውቃል፤ እርሱ ያስተካክላል ማለት ጥሩ ቢሆንም በአእምሮ በመመላለስ ነገሮችን ማገናዘብ፤ መጠየቅና መረዳት ኃጢአት አይሆንም። ለምሳሌ እግዚአብሔር ውኃ ፈጥሮልናል፤ ውኃውም ከወንዝ ወይም በሰው ልጅ ቁፋሮ ከምድር እምብርት ይወጣል። እንዴት እንደምንጠጣ ግን የእግዚአብሔር ጸጋው እንጂ ገለጻው አያስፈልገንም። በብርጭቆ ይሁን በሽክና፤ በእጅ ይሁን በኩባያ መጠጣት እንዳለብን የገብረተሰብ አኗኗር ያስተምረናል። በተማርነውም መሠረት እናደርጋለን። ነገሮችንም በማሻሻል ምቹ ዘዴዎችን በመቀየስ እንጠቀማለን። ሁኔታን ባለመረዳት ግን በልጆች ፖፖ የምግብ ወጥ እንዳቀረበችው ሴት አንሆንም። እርሷ ባለማወቁ ሳህን መስሏት ነው። የአንድን ነገር አጠቃቀም ለማወቅ የሚያውቅን ሰው መጠየቅ ብልህነት ነው።

የተፈጥሮ ሥነ አካልም እንደዚሁ ነው። ጠቃሚውን ነገር መፈለግና አጠቃቀሙን በሥርዓት ማስኪድ የእኛ የሰዎች ፈንታ ነው። አዎ እግዚአብሔር ካልረዳ ምንም ነገር ማድረግ አይቻልም። በባልና በሚስት ነገር እንኳን እግዚአብሔርን ብንጠይቅ እንደሚረዳን አልጠራጠርም። ይህ ተገቢና ሁሉም ሊያደርጉት የሚገባ ነው።

ሆኖም ግን ነገሮችን እንዲያው በሽፍንፍን፤ በድብብቆሽ ከተመለከትናቸው ወዴትም ፈቀቅ ማለት አይቻልም።

የወሲብ አለመግባባት በተለያዩ መልኩና ሁኔታ ይከሰታል፤ ማለትም፡

- በሁለቱ ባለትዳሮች አለመግባባትና አለመጣጣም፤
- ባላቸው የጤና ችግር አለመመካከር፤
- በእውቀት ማነስ ማለትም ስለ ወሲብ በቂ ግንዛቤ ባለማግኘት፤
- በስሜት አለመስተካከልና በባሕርይ አለመቀበል፤
- በወንድና በሴት የወሲብ ባሕርይና የተፈጥሮ ልዩነት፤
- በወንዶች የስሜት መነሣሣት መፍጠንና ለድርጊቱ መቸኮል፤
- በሴቶች ቶሎ ብሎ አለመነሣሣትና አለመዘጋጀት፤
- በአተኛኘት ዘዴና ባለመመቸት፤ በግልጽም ባለመወያየት፤

- ወቅትን ባለማወቅና ስሜትን ባለመናበብ፤ በግንኙነትም ወቅት ባለመጠባበቅ፤
- የሚያስገኘውን ውጤት ባለማወቅና ራስን እንደመጠቀሚያ በመቁጠር፤
- ሌላ ወንድ ወይም ሴት መልመድና በትዝታ መያዝ፤
- በወንዶች ቶሎ በመጨረስና ለሚስት ስሜት ግድ የለሽ መሆን፤
- ለመውለድ ባላቸው ፍርሃትና አስቃቂ ቀዳሚ ልምምድ፤
- በግልጽ ባለመወያየትና ባለመንጋገር፤ ለችግሩም በጋራ መፍትሔ ባለመፈለግ፤

እና በመሳሰሉት ሊሆን ይችላል።

አለመግባባት ቀላል ችግር አይደለም። በዝምታ የሚታለፍም አይደለም። በጋብቻ ውስጥ የወሲብ መጣጣምና መስተካከል እንደ ቅመም ይቆጠራል ይባላል። ጨው የሌለበት ጥሩ ወጥ በእሳት ላይ ተጥቶ ሲንተከተክ ቢውልም ጣዕም የሚኖረው ቅመማ ቅመምና ጨው ሲጨመርበት እንደሆነ እንረዳለን። ስለዚህ ማንኛውም ባለትዳር ችግሩን ሳይደብቅ (ከአቅሙ በላይ ከሆነ ማለት ነው) ወደ አማካሪዎች ቢሄድ እጅግ ይመረጣል። በሽታው ሥር ሳይሰድና ሳይሰፋፋ (ክሮኒክ ሲንድረም ሳይሆን) በአጭሩ ሊታረም ይችላል።

4.3. የወሲብ ችግር ድምሮች

አያሌ ክቡር ጋብቻዎች በአሁኑ ጊዜ በችግር ከሚፈርሱት በበለጠ በዝምታና በግንኙነት (ኮሚኒኬሽን) ማነስ እየተጎዱ እንደሆነ አያሌ የመስኩ አዋቂዎች ይናገራሉ። ዝምታ፣ በግልጽ አለመነጋገርና አለመወያየት የታመቀ ስሜት ነጸብራቅ ሊሆን ይችላል። ሲብስ ግን ውጤቱ የከፋ ይሆንና ይገነፍላል። የሚፈነዳም ነገር ሁሉ ችግር ያስከትላል።

የዚህም የስሜት መታመቅ በተለይ በሴቶች ላይ ችግር ያመጣና የባላቸው አካል እንዳይነካቸው በጋቢ ወይ በአንሶላ ተጠቅልለው፣ «በአልጋ ውስጥ ሌላ አልጋ» ላይ እንደተኙ ሆነው ይገኛሉ።

የባላቸው ስሜት አይሉ ለግብረሥጋ ግንኙነት ቢዳረጉም እንኳን የወሲብ ቁስ (ሴክስ ኦብጀክት) ከመሆኑ አያልፉም። ይህም ደግሞ ችግሩን ያባብሰዋል እንጂ አያሻሽለውም።

ምንም እንኳን «የሴት ልብ ትንሽ ናት፤ እርሷም ስትሳም ትቀልጣለች» ተብሎ ቢተረትም፤ ሀቄ ግን ከዚህ የከፋ ውጤት ነው። መሳሳም ቢሆን በልብ ንጽሕና እንጂ እንዲያው ለለበጣ ከሆነ፤ ከመንከስ የማይሻል የአልጋ መጋራት ያመጣው አጋጣሚ እንደሆነ ከወንዶች ይልቅ ሴቶች ይገባቸዋል። ፍቅር ሳያሳያቸው ለወሲብ ብሎ የሚለግመጣቸውን ወንድ በግልጽ ያውቁታል።

በአንድ የጋብቻ ሴሚናር ላይ በወሲብ ምክንያት የሚጎዳው ማን ነው የሚል ለወንዶችና ለሴቶች ጥያቄ አቅርቧቸው ነበር። አብዛኛው ታዳሚ ወንዱ ነው የሚጎዳው ሲል፤ ሁለቱም ናቸው ብለው የመለሱት ግን በቁጥር አነስ ያሉ ነበሩ። በእርግጥ ሁለቱም ይጎዳሉ፤ በቤታቸው እውነተኛ ሰላም አይኖርም። በወሲብ የተከሰተ ችግር በሌሎች የዕለት ተዕለት ኦርአቸንም እየተንጸባረቀ ያስቸግረናል። ስለሆነም ችግሩ ቀላል አይደለም። ይህም እየበረታ ሲሄድ ከጋብቻ ውጭ ሌሎችን መመልከት ይጀመራል። ማየት ደግሞ መመኘትን ሲያመጣ፤ ምኞትም ኃጢአትን መውለዱ አይቀሬ ነው። በአጠቃላይ ከትዳር ጓደኞችን ውጭ ሌላ ሰው መውደድ የምንጀምረው በሚከተሉት ነጥቦች አለመሟላት ይሆናል።

- ከእኛ ጋር ያለ/ች የትዳር ጓደኞችን ስንሰለች፤
- የትዳር ጓደኞችን በሠራው/ችው ጥፋት እርሱን/እርሷን ለመቅጣት፤ (በዚህ መልኩ አያሌ ወንዶችና ሴቶች ሌላውን ለማናደድ እያሉ ስተዋል)።
- ካለፈው ያልተፈታ ውስብስብ ችግር ሲኖረንና በቅሬታ ስንመላለስ፤
- በቤታችን ፍቅር ስናጣና ሌላ የሚወደን ፍለጋ ስንሄድ፤
- በሁሉም አቅጣጫ ፍላጎታችን ሳይሟላ ሲቀርና ባዶነት ሲያጠቃን፤
- የሕይወት ባዶነት (ማሪታል ቫኪዩም) ሲያጋጥመን፤
- በቤታችን ውስጥ ተቀባይነትና ከበሬታ ስናጣ፤
- በግንኙነት ውስጥ ባለ ጉዳትና መጠቃት፤
- የግል ንጽሕናችንን ባለመጠበቅና ሌላውን አለማስደሰት፤
- እጅግ መንፈሳዊ በመሆንና አዳር ጸሎት፤ ፕሮግራም እያሉ በመባከን።

ይህን በተመለከተ ጥቂት ያይደሉ ወንድሞችና አህቶች ቅሬታ አላቸው። እኔና ባለቤቴ የተለያዩ የጋብቻ ሴሚናሮች ስናካሄድ አብዛኛውን ጊዜ ወንዶችና ሴቶች በግልጽ እንዲነጋገሩ ለየብቻ

የምናደርግበት ወቅት አለ። በዚህን ጊዜ የሚመጣው አሳብ እጅግ ጠቃሚና ገንቢ ነው። የሚተገብረው ቢገኝ ችግሩን ሊፈቱ ራሳቸው ብቃት አላቸው። <ሚስቴን ቤት እንዳገኛት እሻለሁ>፤ <ባሌ ሁልጊዜ አገልግሎት እያለ ይዞራል>፤ ወዘተ... የሚሉ ብዙ ናቸው። አገልግሎትም ቢሆን ከቤት በኋላ እንጂ ቤትን በማፍረስ እንዳይደለ ደፍሬ መናገር እችላለሁ።

በአገልግሎት ብዛት ይባክኑ የነበሩት አሜሪካዊው ጂም ቤከርና ኮሪያዊው ዴቪድ ዮንግ ሾ በዓለም ላይ ታላላቅ ሰዎች ተብለው ሲታወቁ፤ ሚስቶቻቸው የሳይካትሪስት (የአእምሮ ሐኪም) ደንበኞች እንደነበሩና እንቅልፍ እንኳን አልይዝ እያላቸው በኪኒን ይቆዩ እንደነበረ የግል ሕይወታቸው ታሪክ ይመሰክራል። በዚህ ዓይነት አባዜ የተለከፉት እነርሱ ብቻ አይደሉም። በግልጽ አይወጣም እንጂ በእኛም አገር እንዲህ ዓይነት አገልጋዮች ሊኖሩ እንደሚችሉ አልጠራጠርም።

ባሎች ሆይ፤ የቤታችሁን ኃላፊነት ሳትዘነጉ፤ ሚስቶችም እንደዚሁ የተሰማችሁን ኃላፊነት ሳትዘነጉ ማገልገል ይጠበቅባችኋል። ኮሪያዊው ሰባኪ እግዚአብሔር ተናግሯቸው ቀድሞ የነበራቸውን የቤተሰብ የሕይወት ቅደም ተከተል መመሪያ (ፕራዮሪቲስ) ለውጠዋል። ይህም በመጽሐፋቸው ተገልጿል። (ምንጭ፤ ኮሪያን ሪቫይቫል ይመልከቱ።) ጂም ቤከርም ቢሆን በወሲብ ችግር ውስጥ የገቡት ከሚስታቸው ጋር አለመስማማት በነበራቸው ወቅት ለአገልግሎት ሌላ አገር ሄደው ሳለ ነው። ስለዚህ የወሲብን ችግር በመረዳት በግልጽ በመነጋገር መፍትሔ መፈለግ እንጂ በጋብቻ ውስጥ በቀል አያዋጣም፤ በመከላከልም መፍትሔ አይመጣም። የተጎዳው ወገን ሌላ ሰው ለመውደድና ለመፈለግ ሊገደድ ይችላል። የእግዚአብሔር ቃልም «ለጸሎት ትተጉ ዘንድ ተስማምታችሁ ለጊዜው ካልሆነ በቀር፤ እርስ በርሳችሁ አትከላከሉ...» (1ኛ ቆሮ. 7:5) ይላል።

ሰው ግን የአለመግባባትን ችግር አስወግዶ ራሱን ለለውጥ በማዘጋጀት በብስለት ደረጃ ለመመላለስ ቢወስን ማለትም፡-

- ራሱን ለመቀበልና ለመውደድ ቢችል፤
- ቅሬታዎችንና ተቃርኖዎችን እየተጋፈጠ ቢኖር፤
- ትችትን ተቀብሎ ጉድለትን ለማሻሻል ቢጥር፤
- ፍርሃትንና የቤተሰብ መፍረስ ስጋትን ተቋቁሞ ቢያርም፤ እና
- ኃላፊነትን ሳይሸሽ ለለውጥ ቢዘጋጅ የተጠቀሱትን ችግሮች በጊዜ ሊቀርፍ እንደሚችል አተማመናለሁ።